БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 140 (12044)
1969 оной июниин 18, среда

Сэн 2 мүнгэн

ОММУНИС БА ҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ АРТИНУУДАЙ ЛАСХООРОНДЫН ҮБЛӨӨН ДЭЭРЭ

ин 16-да коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай ондын зүблөөн өөрынгөө хүдэлмэрие үргэлжэ-

нюуса эрхэ байдалда хүдэлдэг аха дүү партинуу-эйнь делегациие хүтэлбэрилэгшэ үглөөнэй заседани рүүлэгшээр һууба.

ээ Дювалье гэгшын дарлан захирдаг засагай хэжэ уһата гэмтэ аашанууд тухай. Гаитиин коммунист-эдэмэл партиин элитэ ажал ябуулагшадай хорлогай түрүүлэгшэ хөөрэжэ үгөө. Гаитиин коммунист-емокрадуудтай һаналаа нэгэдэлгын мэдүүлгэ бата-гэһэн дурадхал оробо. Зүблөөндэ хабаадагшад энэ нэгэн һаналтайгаар баталан абаа.

ээрнь заседаниин түрүүлэгшэ хадаа тус зүб-ргаһан бүхы шиидхэбэринүүдые, мүн тэрээндэ ха-дай хэлэһэн үгэнүүдые хэблэн тунхаглаха гэһэн секй дурадхал тухай мэдээсэбэ. «Эб найрамдал ба со-гэдэг уласхоорондын номой хэблэлэй газар эдэ ма-дые олон ондоо хэлэн дээрэ хэблэхэ тушаа үүсхэл байна. Тиигээд зүблөөндэ хабаадагшад энэ дурад-айшаан зүбшөөбэ.

э зүйлдэ оруулагдаһан түрүүшын асуудал тушаа заседани дээрэ Сан-Мариин Коммунис партиин Ге-секретарь нүхэр Э. Гаспeрони, Лесотын Коммунис делегациие толгойлогшо, Гватемалын Ажалай пар-гациие толгойлогшо нүхэр А. Мартинес, Хойто Ирлан-мунис партиин гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн нүхэр Боливиин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи сек-хэр Х. Колле, Пуэрто-Рикын Коммунис партиин екретарь нүхэр Ф. Охеда, Панамын арадай партиин олитбюрогой гэшүүн нүхэр Л. Томас, Урда Африкын партиин түрүүлэгшэ нүхэр Дж. Б. Маркс гэгшэд

аниин түрүүлэгшэ хадаа зүблэхэ зүйлэй түрүүшын ушаа үгэ хэлэхэ гэжэ бэшүүлһэн список дүүрээ эсэнэ. Энэ асуудал тушаа үгэ хэлэлгые дүүргэхэ гэ-өөн шиидхэһэн байна.

н заседани дээрэ Великобританиин Коммунис пар-ральна секретарь нүхэр Дж. Голлан түрүүлэгшээр үблөөндэ хабаадагшад Редакционно комиссиин тү-КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Б. Н. Пономаре-тус комиссиин элидхэл шагнаһан байгаа. Тиихэдээ хадаа редакционно комиссиин үмэнэһөө тус зүб-ументнүүдые делегадуудай үзэмжэдэ ба баталам-биһан байгаа.

йрамдал хамгаалха уряа нэгэн дуугаар баталан аб-едани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан нүхэр Дж. Голла-эй ёһоор, зүблөөндэ хабаадагшад энэ документ баад байхадаа, империализмда эсэргүүсэхэ тэмсэл-рамдалай түлөө тэмсэлдэ өөһэдыгөө зорюулна гээ-

тус заседани дээрэ Италиин Коммунис партиин а секретариин орлогшо нүхэр Э. Берлингуэр, Доми-оммунис партиин делегациие толгойлогшо нүхэр Швейцариин Ажалай партиин хүтэлбэрилхы коми-ун ба ЦК-гай секретарь нүхэр Я. Лехляйтер, Суда-унис партиин Генеральна секретарь нүхэр А. Х. Австралиин Коммунис партиин национальна сек-эр Л. Ааронз, Румыниин Коммунис партиин ЦК-льна секретарь нүхэр Н. Чаушеску, Испаниин Ком-ртиин Генеральна секретарь нүхэр С. Каррильо, Коммунис партиин ЦК-гай секретариадай гэшүүн еттерсен, Великобританиин Коммунис партиин ой политическэ комитедэй гэшүүн нүхэр Дж. Уод-ьониин Коммунис партиин Генеральна секретарь Вержес, Сүлөөрэлгын ба социализмын партиин Генеральна секретарь нүхэр Али Ята, Сан-Ма-унис партиин Генеральна секретарь нүхэр Э. Гас-шэд үгэ хэлэхэдээ, зүблөөнэй гол документын про-өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэжэ үгөө.

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ ХАМГААЛХА УРЯА

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөгөөр 1969 оной июниин 16-да баталагдан абтаа

Бидэнэр, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд, Москвада болоһон уласхоорондын зүблөөн дээрэ сугларжа, эб найрамдалые хамгаалхын, бэхижүүлхын тула хамтын ябуулга хэхэ уряатайгаар дэлхэйн арадуудта, ямаршье шажанда шүтэдэг, ямаршье политическэ хараа бодолтой бүхы хүнүүдтэ хандана6ди.

Эгээн шухала — хүн түрэлтэнэй ерээдүйн түлөө тэмсэл боложо байнхай. Манай үе сагай түрүүшын хахадта болоһон дэлхэйн хоёр дайн 70 миллионһоо олон хүнэй ами наһа абаашаа, һалбаржа байһан олон мянган городуул болон тосхонуудые газар дээрэһээ хамажа хаяа. Херосимада унаһан атомна бомбын тэһэрһэн аюултай хара утаан болбол, хэрбээ империализмын һүжэрөөгөө гэзшэ һаань, дэлхэйн гурбадахи дайнай ямар хойшолонгуудта асаржа болохо байһан тухайнь һүрөөтэй һануулга мүн болоно.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда, ядерна бомбонуудай тоотой минутын туршада алишье түби дэлхэй хүрэжэ, туйлай ехэ газар дайдые үгы хэхэ байһан эрхэ байдалда, дэлхэйн дайн болоо һаа, олон миллион хүнүүдые үгы хэхэ, дэлхэйн соёл болбосоролой, дэбжэлтэ хүгжэлтын баялигуудые һандаргажа, хумхиин тооһон болгохо юм.

Дайн сэрэгүүд, эзэрхэг түримхэй добтолго болон хүсэрхэлгэнүүд, арадуудай эрхэ сүлөөдэ халдаха — эдэ бүгэдэн хадаа империализмын политикаһаа эшэ үндэһэтэй юм.

Империализм, нэн түрүүн Америкын империализм, буу зэбсэг түргөөр үйлэдбэрилэн гаргана, уласхоорондын байдалые түгшүүрил ехэтэй болгоно. Бүмбэрсэг дэлхэйн элдэб янзын булан тохойнуудта зүрилдөө болон нютагай дайнуудые һүжэрөөнэ. Арадуудай эрхэ сүлөөгэй эгээн зэрлиг дайсан — Америкын империализм — национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөс бүхы хүсөөрөө дарахые һэдэнэ, хархис урбалтануудые эмхидхэнэ, арадта харша гуримые баадхана, дэмжэнэ.

Америкын империалистнууд олон жэлэй туршада Вьетнамда эгээн зэрлиг муухай буу зэбсэг хэрэглэжэ, эзэрхэг түримхэй дай хэжэ байнхай.

Дүтын Зүүн зүгтэ араб арадуудта эсэргүү Израилиин эзэрхэг добтолгын һүүлээр түгшүүрилтэ байдалай аюулта гуламта бии болоо һэн. Энэ гуламта болбол хэзээшьегүй дайнай түймэр һүжэрөөжэ шадаха юм.

Куба, Корейн эрьедэ, Ази, Африка болон Латиин Америкын олон гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр империализмын хэжэ байһан һүйдхэлтэ ябуулганууд эб найрамдалда саг үргэлжын аюул тохёолдуулна.

Европын тэг дунда Баруун Германиин дай жүрөөдэдэг империализм хүсэ нэмэнэ, неонацизм толгойгоо үндылгэнэ. НАТО-гой эзэрхэг түримхэй бүлэглэлдэ түшэглэн, Америкын империализмтай нягта холбоотойгоор ябуулга хэжэ, Бонной хүтэлбэрилхы бүлэг хүнүүд гитлеровскэ Германиин бута сохигдоһонһоо шухала тобшолол хэнгүй, үһөөгөө абаха политика ябуулна, ядерна буу зэбсэгтэ гараа һарбайна, Европын бүхы арадуудай аюулгүй байдалда түбэг ушаруулна.

НАТО-гой элдэб янзын оронуудта, мүн Испанида, Америкын империалистнуудай байгуулһан сэрэгэй баазанууд Европодохи эб найрамдалда аюул тохёолдуулна.

Монополис капиталай олзын аша туһада ябуулагдажа байһан эзэрхэлтын ба дайн сэрэгэй политика капиталис оронуудтахи үргэн арад олониитые мүлжэхэ ябадалые шангадхана, үнгэ зүһэнэй илгаае һүжэрөөнэ, зэрлиг хүсэрхэлгые нэбтэрүүлнэ, демократическа эрхэ сүлөөе хизаарлана, арад олониитын аша туһада аюул хүргэнэ. Экономикые милитаризацилга туйлай ехэ материальна эд хэрэгсэл хиидэ гаргашална, зоной байдалые муудхана, ажалша хүнэй хүзүүн дээрэ хүндэ хүшэр ашаан тэзгэнэ. Хүн түрэлтэнэй үмэнэ дабшалтын шэнэ зам нээдэг наука болон техникын асари ехэ туйлалтануудые һандарааха зорилгодо шэглүүлэгдэһэндэ империализм гэмтэй юм. Тиихэдэнь олон зуун миллион хүнүүд уласхалэн хооһон, үгытэй ядуу байдалда зобожо байнхай.

Эгээл тиимэ дээрэһээ эб найрамдалай түлөө тэмсэл болбол арадуудай эрхэ сүлөөгэй, дэбжэлтэ болон демократиин түлөө, хариин эзэрхэлгэһээ, колониализм болон неоколониализмһаа, хархис байдал ба фашис диктатураһаа мултаран гарахын түлөө тэмсэлтэй нягта холбоотой.

Мүнөө бата бэхи эб найрамдал юрэл һанаанай хэрэг бэшэ, харин бодотоор туйлагдаха зорилго мүн. Мүнөө дэлхэй дээрэ ниитын ба политическэ түгэс хүсэнүүд бии. Тэдэнэр дайн сэрэгтэ эсэргүү, түгшүүрилтэ байдалые һуларуулхын, уласхоорондын үргэн хани харилсаагай түлөө тэмсэнэ. Социализмын түрүүшын орон Советскэ Союзай, мүн бусад социалис гүрэнүүдэй эб найрамдалда дуратай шууд сэхэ политика, капиталай оронуудтахи ажалшадай тэмсэлэй шангадалга, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ургалта, дэлхэйн демократическа үргэн олониитын, эб найрамдалай тала баригшадай эдэбхитэй ябуулганууд дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые усадхажа, арадуудай эб найрамдалда эрмэлзэдэг һанал хүсэлые бэелүүлхэ бодото арга боломжые байгуулжа үгэнэ.

Империализм хадаа эб найрамдалай хуби заяае зоргоороо шиидхэжэ шадахаяа болинхой. Америкын эзэрхэг түримхэйшүүл Вьетнамай Демократическа Республикые бомбодохоёо болижо, хэлсээ хэхэ баатай болоо һэн. Газар дээрэ, уһан дээрэ, мүн замбуулинай дайдада ядерна туршалгануудые хэхэһээ арсаха тухай договор баталагданхай, ядерна буу зэбсэг тараахагүй тухай договор доро гар табигданхай. Тиимэһээ арадуудай эдэбхитэйгээр, жагсаалтайгаар ябуулга хээ һаань, тодорхой үрэ дүнгүүдые туйлажа болохо байна.

Империализмын байһан сагта дайн сэрэгэй аюул байха юм. Гэбэшье ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байлга — энэ хадаа манай үе сагта бодото хэрэг болонхой. Зүгөөр амгалан ёһоор зэргэ оршон байлга болбол империализмда эсэргүү, тэрэнэй хүсэрхэлгын политикада эсэргүү арад олониитын саг үргэлжэ оролдосотойгоор тэмсэжэ байха эрилтэ табина.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэл — энэ болбол социалис гүрэнүүдэй амгалан эдэбхи үүсхэлшье, Урда Вьетнамай джунгли соо Вьетнамай патриодуудай илалта түгэс тулалдааннуудшье, Европо болон Америкын городуудтахи дайн сэрэгтэ эсэргүү манифестацинуудшье, Америкын сэрэгэй баазануудта эсэргүү япон арадай тэмсэлшье мүн юм. Монополинуудай бүрин эзэрхэлгэдэ эсэргүү хүдэлмэришэн ангиин тэмсэл, сэрэгэй бүлэгүүдэй диктатурада Латиин Америкын арадуудай эсэргүүсэлтэшье, Ази болон Африкын оронуудтахи колонидо эсэргүү хүдэлөөншье, США-гай негр зоной эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлшье эб найрамдалай хэрэгтэ алба хэнэ. Энэ тэмсэлдэ хабаадаһан хүн бүхэн, хүдэлмэришэ хубсаһа үмдэһэн гү, али газар эдлэдэг гү, али лабораторидо хүдэлдэг гү өөрэгүй — хүн бүхэн эб найрамдал хамгаалха ниитын хэрэгтэ хубитаяа оруулжа байдаг юм.

Ажалша хүнүүдтэ — хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенци, наука болон культурын ажал ябуулагшадта, хүн түрэлтэнэй ажалай бөлөв зохёохы хүсэл оролдолгын аша үрые абархые, арьбадхахые хүсэдэг бүхы хүнүүдтэ;

үхибүүдэйнгээ ерээдүй тухай һанаагаа зобожо байдаг эхэ, эсэгэнүүдтэ;

һайн һайхан һанал бодолоо, түсэбүүдээ бэелүүлхые, өөһэдынгөө оронуудай һалбаран хүгжэлтэдэ эршэ хүсэеэ зорюулхые эрмэлзэдэг залуушуулда, студентнүүдтэ;

өөһэдынгөө арадуудай хуби заяагайнь түлөө һанаагаа зобожо байдаг парламентаринуудта, гүрэнэй ба политическэ ажал ябуулагшадта;

политическэ партинуудта, профессиональна союзуудта, ниитын организацинууд болон хүдэлөөнүүдтэ;

шажанай бүлгэм болон нэгэдэлнүүдтэ, элдэб шажанда шүтэдэг хүнүүдтэ, эб найрамдалые хамгаалха хүдэлөөндэ, дайн сэрэгтэ эсэргүү ябуулгануудта хабаадагшадта;

Бүхы эрэгтэй, эмэгтэйшүүлдэ

БИДЭНЭР ИИМЭ УРЯАТАЙГААР ХАНДАНАБДИ:

Вьетнамда США-гай добтолхо ябадалые болюулха, Америкын сэрэгүүдые гаргаха, вьетнам арадай хуулита эрхэ сүлөө—бэеэ даанхай байха эрхые, Вьетнамай амгалан байдал хүндэлхэ;

Дүтын Зүүн зүгтэ ООН-ой Аюулгүйн Соведэй резолюциин үндэһөөр Израилиин эзэрхэг түримхэй добтолгын хойшолонгуудые усадхаха ябадалые туйлаха;

колониализмые, неоколониализмые эсэслэн усадхахын түлөө, дарлагдажа байһан бүхы арадуудай бэеэ даанхай байдал туйлахын түлөө, Португалиин колонизаторнуудай хэжэ байһан дайн сэрэгые болюулхын түлөө Урда Африкада, мүн расизмын байһан бүхы бусад газарта жэгшүүритэ муухай расизмые үндэһөөрнь усадхахын, хариин монополинуудай хулһэншэд — худалдаанай гуримуудые усадхахын түлөө тэмсэхэ;

Социальна байгуулалтаһаань дулдыдангүйгөөр гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые хүсэдөөр бэелүүлхын түлөө, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхын, уласхоорондын шиидхэгдээгүй асуудалнуудые хэлсээ хэжэ гуримшуулхын түлөө, арадуудай бэеэ даанхай, бүрин эрхэтэ байдалда, хуби заяагаа өөһэдөө тодорхойлхо эрхэдэ халдан ородог империалистнуудта эсэргүүсэн, оронуудай хоорондын тэгшэ эрхэтэ харилсаа холбоо үргэнөөр хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгоёо арьбадхан зорюулха.

Дэлхэйн һүүлшын дайнай гасалан зоболонгые бэе дээрээ үзэһэн бүхы хүнүүдтэ, Европодохи эб найрамдалые хамгаалагшадта бултандань, тэрэ тоодо Баруун Германиин эб найрамдалда дуратай олониитын хүсэнүүдтэ бидэнэр иигэжэ хандана6ди:

Газар уһанай талаар ФРГ-дэ бэелүүлэгдэдэг политикын, ядерна зэбсэгтэй болохо эрмэлзэлгынь замые хаая, шэнэ түхэлэй нацизмын хүсэнүүдэй гэдэргээ сухарихыень баадхая!

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр Европодо тохёолдоһон бодото байдалые, мүнөөнэй хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлгые мэдэрэлгэ, Германиин Демократическа Республикые мэдэрэлгэ Европо түби дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангаха зайлашагүй шухала эрхэ нүхэсэл болоно.

Европодо аюулгүй байдал хамтаараа хангаха үрэ ехэтэй эмхи байгуулхын, дэлхэйн сэрэгэй хоёр бүлэг боложо хубааралгые усадхахын түлөө, арадуудай хоорондо харилсаа холбоо байгуулха, үгэеэ ойлголсохо оршон байдал тогтоохын түлөө тэмсэл хэе. Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Будапештдэхи зүблөөнэй дурадхаһанай ёһоор гүрэнүүдэй ниитэ Европын зүблөө үнгэргэлгэ энээндэ зам нээжэ үгэхэ байна.

«Бэе бэеэ айлгалсалгада» бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи эб найрамдал түшэглэжэ шадахагүй.

Бүмбэрсэг дэлхэйн элдэб районуудта атомна зэбсэггүй зононуудые байгуулха, ядерна зэбсэг ямаршье аргаар туршалгые хорихо, ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай договорой түргэнөөр хүсэндөө орохо, энэ договорто бүхы гүрэнүүдэй хабаадалсаха, ядерна зэбсэг хорихо, тэрэнэй нөөсэнүүдые усадхаха ябадал туйлаха шухала.

Бусадай газар дээрэхи хариин сэрэгэй баазануудые усадхаха, эзэрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй баалалтануудһаа эдэ оронуудые сүлөөлхэ, бүхы түхэлэй химическэ ба бактериологическа зэбсэгүүдтэ уласхоорондын хиналта тогтоохо эрилтэ хэхэ шухала.

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха ябадал шууд сэхээр, оролдосотойгоор хорихо ябадал туйлаха шухала.

Бидэнэр коммунистнууд, бүхы туршалгануудай үедэ ленинскэ эб найрамдалай, арадуудай хоорондын хани барисаанай үзэл бодолдо ходоодоо хизаарлашагүй үнэн сэхэ байгаабди. Мүнөө урда мэтэ империализмын, эзэрхэг түримхэй ба дайнай политикада эсэргүүсэдэг бүхы хүнүүдтэй хамта бидэнэр хүн түрэлтэнэй эдэ һайн һайхан, ниитын уг зорилгын түлөө хамагай түрүүндэ тэмсэхэ байнабди. Энэ зорилгоор элдэб олон янзын олониитын, политическэ хүсэнүүдтэй харилсаа холбоо байгуулхаар бидэнэр бэлэн байнабди.

Түрүү үзэл бодол баримталдаг, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэл хадаа мүнөө үе сагай эрилтэ болоно. Нягта нэгэдэлтэй байхадаа бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ эб найрамдалай нангин хэрэгэй илалтые хангажа шадахабди!

ӨӨДЭР УЛААН-ҮДЭДЭ „ЗЭДЫН АЙМАГАЙ ҮДЭР" ЭХИЛБЭ

ҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

А. ПОТЕПАЛОВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

…АХЫЕ хүгжөөхын ту-…арти, правительствамнай …арал хандуулна. Һүүл-…тэ КПСС-эй ЦК-гай …оорэ хараалагдаһан хэм-…уд колхоз, совхозуудай …гжөөлгэдэ горитой дү-… үедэ ажахынууд һал-…зотойгоор эрхилдэг бо-…нууд болон совхозуу-…ай байра байдалынь …охинэмэ ажаһуудалтай …ай.

…йдалые мүнөөнэйхитэй …агүй. Яахадааб гэбэл, … ажахы техникын хү-…рэнэ, наукын туйлалта, …ршэл үргэнөөр хэрэг-… дайнай урда тээхи, дү-… байдалые хараа һаа, …15 мянганһаа үлүүхэн … оройдоол жара гаран … байгаа. Табяад жэлэ…хэн мал үдхэжэ бай-… гэжэ олзо доход ехээр … Тэрэ үедэ техникэ хо-…дай бүхы хүдэлмэри …үсөөр, морин унаагаар …йһан гээшэ.

… гээшэ оронойнай бүхы … ехэхэн хохидол аса-…истнарай һүйдхэл хэ-… колхозуудай экономико …н, хүн зоной ажабай-… нүлөө үзүүлһэн бай-…е һаань парти, прави-…үдөө ажахые хүгжөө-…ухала хэмжээнүүдые …омикынгоо талаар һу-…ахынууд түргөөр хүг-…гаа 1953 ондо боло-… ЦК-гай сентябриин …ю аймагаймнай ажа-…лтынгөө эхин замда … Тэрэнэй һүүлдэ жэл …лэ, аймаг …-…н гектар шэнэ га-зар эдлүүрилэгдээ һэн. Мүнөө 72 мянганда хүрөөд байна. Тиигэжэ бүхы тариаламнай үргэдхэгдэжэ, 107 мянган гектарта тарилга хэдэг болообди. Энээнэй ашаар аймагаймнай ажахынууд гансахан мал ажал эрхилдэг байхаһаа гадна, тарян ажал ехэтэй аймаг боложо шадаа. Мүнөө колхоз, совхозууднай республика дотороо абтадаг бүхы ороһо тарянай 12—14 процентыень үйлэдбэрилнэ.

Тарян ажалай хүгжэжэ байхада, ниитын малай тоо толгой олошорно. Тусхайлан хэлэхэдэ, 1968 оной дүнгөөр һүүлшын арбан жэл соо үхэрэй тоо 26575, хонидой—45 мянган толгойгоор үдхэдөө. Һаамхай үнеэд гуша гаран процентээр нэмээ. Малай ашаг шэмэ дээшэлжэ байна. Хэрбээ 1953 ондо колхоз, совхозууд хамта 18,4 мянган центнер мяха гүрэндөө худалдаһан байбал, мүнөө жэлдэ тэрэнэй хэмжээн 51 мянган центнертэ хүрэхэнь гэхэ гү, али гурба дахин ехэдхэгдэхэнь. Гүрэндэ тушаагдаха һүнэй хэмжээн 18 мянган центнерһээ 90 мянган центнер хүрэтэрөө дээшэлхэ. Ноохон таба дахин ургаа. Аймагтамнай тахяа шубуу үсхэбэрилдэг томохон фабрика баригдажа, нэгэ миллион хахад үндэгэн тушаагдана. Ороһо таряа гүрэндөө тушаалга хэдэн дахин ехэ болоо.

Колхоз, совхозууд ажахынгаа һалбаринуудые хүгжөөхэдөө, техникэ зэмсэгүүдые үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой. Аймагаймнай ажахынууд бүхы техникээ шэнэ болгоо, машинно-тракторна паркануудай бүтээсэ һурагтүй дээшэлээ. Һүүлэй арбан жэлэй туршада тракторнуудай тоо 2,5 дахин, комбайнууд 3 дахин олошороо. Тарян ажалнай оньһон аргаар, техникын хүсөөр эрхилэгдэдэг боложо, ажал хүдэлмэри богонихон болзоорто үнгэргэгдэнэ. Тиигэжэ олохон ажахынууд ороһо тарянай ургасые нилээд дээшэлүүлжэ, гектар бүриһөө 15—16 центнер хүрэтэр хуряадаг болонхой. Нёдондо манай аймаг ехэ ургаса хуряагаа һэн. Илангаяа XX партсъездын, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудта баян ургаса ургуулагдажа, аймагтамнай дунда зэргээр гектар бүриһөө 12 центнер ороһон хуряагдаһан байгаа. Ороһо таряа үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые гурбан жэлэй туршада дүүргээд байнабди. Табан жэл соо 415 мянган центнер таряа гүрэндэ тушаахын орондо, 582 мянган центнер худалдагдаа.

Дүй дүршэлтэй механизаторнууд олошорно. Трактористнар, комбайнернуудай һуралсалда залуушуул эльгээгдэжэ байдаг. Оёорой механизаторнуудай училищада жэл бүхэндэ зуугаад мэргэжэлтэд һургагдана. Тиигээд тракторна бригадын бригаданuудаар ажаллажа байна. Энээнтэй хамта мал ажал дээрэ оньһон арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, олон механизаторнууд тэндэ ажалладаг болонхой. Манай Зэдын гол эрхим һайн механизаторнуудаараа шалгаржа байдаг. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторно-тарян ажалай бригадын бригадир Е. П. Бутаков Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Оёорой совхозой механизатор Г. Д. Машеев СССР-эй Верховно Соведэй депутат, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир нүхэр Каленов XXIII партсъездын делегат болоһон байгаа. Ленинэй ордентой түрүү тракторна бригадын бригадирнуудай тоодо «Мир» колхозой нүхэр Очиров, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Заболотский болон бусад ороно. «Коммунизм» колхозой механизатор нүхэр Халиулин үнгэрэгшэ жэлдэ газар хахалалгаар аймагай чемпион болоһон байгаа.

Аймагаймнай ажахынууд мал ажалаа хүгжөөхынгөө хажуугаар хонидойнгоо тооё олошоруулжа, гүрэндөө ноһо, мяха ехээр худалдадаг болохын тула оролдоно. Һүүлшын жэлнүүдтэ колхоз, совхозуудай эхэнхи хонид нэ… нариб-тар ноһотой болонхой. Тиигэжэ ажахынууд олзо ехээр абадаг боложо байна. Гэхэтэй хамта ажахынууд гол түлэб хонидые олоор баридаг боложо, 1969 оной эсэслэтэр тоо толгойень 300 мянганда хүргэхэ зорилго табинхай. Гансахан энэ жэлдэ гушан хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьгадые абажа түлжүүлһэн байха юм. Тэдэнэй тоодо «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой нүхэр Цыремпилова, мүн эндэхи нүхэр Гомбоев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон нүхэр Парашютинский болон бусад оролсоно.

Мүнөө аймагаймнай ажалшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ехэ амжалта туйлажа байна. Колхоз, совхозууд мяха худалдалгаар хахад жэлэйнгээ түсэбые 135 процент дүүргээ. Түсэбэй ёһоор 9200 центнер мяханай орондо 12447 центнер гүрэндэ худалдагдаад байна. Хамта 30,9 мянган центнер һү худалдажа, хахад жэлэйнгээ даабарие 15 хоногоор уридшалан дүүргээд, аймагаймнай һаалишад энэ һарын дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 5 мянган центнер һү Эхэ орондо бэлэглэхэнь.

Ильичэй алдарта ойе угтажа байхадаа, аймагаймнай партийна организаци ажалшан зонойнгоо бүхы хүсые элсүүлжэ, байгша ондо ороһо тарянай баян ургаса ургуулха, мал ажалай продуктнуудые гүрэндөө элбэгээр худалдаха гэжэ ехэ хүдэлмэри ябуулха болоно.

ШЭНЭ ТАЛЫН ШЭНЖЭ ТҮХЭЛ

ҺАЙН САГАЙ ҺАЙХАНДА

ТЭЭСГЭН МАНАЙ колхозой гэшүүлэй хамтын суглаан зарлагдаа һэн. Хүдөө ажахын артелиин Жэшээтэ Уставай шэнэ проект тухай хөөрэлдөөн тэрэ суглаан дээрэ болоо. Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн лэ хүн бүхэн түрэл нютагтамнай али зэргын ехэ хубилалтын болоһон тухай баяр баясхалантайгаар, омогтойгоор тэмдэглээ. Колхозоймнай ажабайдал һүүлэй үедэ илангаяа ехээр хубилаа бшуу.

Манай колхозой мүнөө эдлэжэ байһан газар дээрэ урдань бишыхан долоон артель байһан юм. Ажахы бүхэн һула шадалтай, техникэ гэжэ мүртэй юумэн байгаагүй. Гол түлэб мал ажал эрхилээд лэ байдаг һааб даа. Малыньшье гэжэ даа, ойдоол хэдэн зуугаад лэ толгой малтай байһан гэхэ. Тэрэ мүртөө ашаг шэмэнь угаа бирагүй, гарзань ехэ — нимэл зэргэтэй байгаа. Тэжээл хэзээ сагта дуталдаха.

Мүнөөнэй байдал ямар гээшэб? Манай колхоз томо, оньһожоруулагдамал, олон һалбарита ажахы. Тэрэнэй мэдэлдэ 40 мянга гаран гектар газар, тэрэнэй хори гара мянтаниинь эдлүүриин. Жэл бүри таба мянга гаран гектар орооһото, хоёр мянга гаран гектар тэжээлэй ургамалнуудые тарибагди.

Тариалан дээрэхи хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүд имагтал оньһон аргын хүсөөр хэгдэнэ. Ажахымнай үйлэдбэри, айл аймаг, хөлүүр байрладаг малшад электрын элшээр гүйсэд хангагданхай. Тариалан, сабшалан дээрэ, малай фермэдэ элдэб түхэлэй жараад трактор, гушаал автомашина, орооһоной 24, силосэй арба гаран комбайнууд хүдэлнэ. Бэшэшье олон янзын техникэ бии.

Анханда толюурхан байдалтай мал ажалнай мүнөө ташха ондоо, танигдашагүй болоод. 34 мянга гаран хонид, гурба мянгаад үхэр, мянга гаран гахай, 600 гаран адуун — колхозой олзотой һалбаринь шуу. Үнэхөөрөө урдань жэжэхэн, үүлтэр муутай, ёһоор мяха, һү, нооһошье үгэдэггүй бэлэй. Мүнөө тиимэ байдалда эсэс табигданхай.

Мүнөө үеын нимэ эрхэ байдалда хүдэлдэг колхозниггуудай урма зоригшье тусгаар хубилаа ха юм даа. Газар тариалан, мал ажал эрхилхэ мэргэжэл шадабаринь дээшэлээ, эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй түйлалтанууд үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Газар ажал эрхилэлгэ абаад үзэел даа. Ганса нёдондо гектар бүриһөө 15,4 центнер ороoһон, 200 гаран центнер кукурузын набша намаан, 11 центнер үбһэн хуряагдаһан байна бшуу. Харин зарим бэрхэшүүлнай урэжэл һайнтай участогуудһаа 20—25 центнер шэниисэ, 400—500 центнер кукурузын ногоон набша абажа, колхозой үргэн ниитэ гэшүүдэй сэдьхэл баясуулаа.

Энэ жэлдэ колхозоймнай гэшүүд бүришье нэтэрүү шангаар хүдэлжэ байна. Хүн бүхэн В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе амжалта түтэсөөр, ажалай эрхим бэлэгээр угтаха гэжэ хүсэлэл оролдолготойгоор ажаллана бшуу. Түс түстаа социалис уялгатай. Тиигэжэ хабарай тарилга хаһа саг соогоо, шанар һайнтайгаар үнгэргэгдөө. Шэниисэ, обёос тариха түсэб горитойгоор үлүүлэгдээ. Кукуруза, кууэику гэжэ ургамалнуудые тариха хэрэгтэ анхарал онсо хандуулагдаа.

Малшадшье яһала гэмгүй хүдэлжэ байна. Мяха гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэб үнин хада дүүргэгдээ һэн. Мүнөө һү, нооһо гушааха түсэбөө болото дүүргэлтын түлөө малшаднай шангаар тэмсэжэ байнал. Үнгэрһэн үбэлжэлгэ хэзээ хэзээнэйхиһээ урагшатай һайнаар эмхидхэгдэжэ, гарза хоролто бага, ашаг шэмэнь нилээд дээшэлээ. Мал зүһаландаа саг соогоо гаргагдаа. Хонишод нооһо хайшалалгада бэлэжэ байһан үетэй.

Табан жэлэй шиидхэхы дүрөөдэхи жэлые һайнаар дүүргэхэ гэжэ хамаг оролдолго гаргагдана. Түсэбшье яһала горитой. Гүрэндэ 5200 центнер мяха, 10.500 центнер һү, 850 центнер нооһо, 8 мянган центнер ороoһо тушааха зэргэтэйбди. Энэ гүрэнэй даабари. Дүүргэгдэхэ ёһотойшье. Манай колхозой гэшүүдэй нэрэ хүнэй хэрэг. Нимэ түүхэтэ үе сагта ядалдаха болоо һаа, юрэдөө аягүйл юумэн болохо бшуу.

Мүнөө илангаяа мяха, һүн тушаа онсо анхарагдана. Зааханаар лэ жолоо һуладхабал, юумэн буруу болохоёо һанадагынь мэдээжэ. Даб дээрэ 450 толгой үхэр, 6 мянган хонид һайн харууһанда табигданхай. Үбэл, зунай үедэ үхэр шахаха тусхай байра түхеэрэгдэнхэй, тэндэ нэгэ доро 300 толгой мал шахагдадаг юм. Гахайн фермэ мүнөө үргэдхэгдэжэ байна. Бүри байгша ондо 1100 центнер гахайн мяха абажа, мянгыень гүрэндөө тушааха зорилготойбди.

Малшадай һайнаар, сэдьхэл һанаа тэгшээр хүдэлхэ арга боломжошье бии даа. Урданайхидал юумэн гэжэ огто юун байхаб. Тэдэнэй байра байдал һайжаруулха, ажаһуудалай үдэр бүриинь эрилтэ хэрэглэмжые жэшээдгүйгөөр хангаха гэжэ нилээд оролдогдоно. Колхозой олзын жэлһээ жэлдэ арьбажаха тума нийтын барилгада гаргашалха мүнгэ һомололгые ехэ болгохо арга улам үргэлэнэ. Тиихэтэй хамта правлени, партком хадаа ажалай гол түлөөһэнэй хажуугаар даабариһаа гадуур продукци абаһанай түлөө нэмэлтэ түлөөри үгэдэг үуримтай болоо. Энэ ушарай нүлөөн ехэ. Гадна моральна талаар урмашуулгада мүн лэ онсо анхарал хандуулагдана.

Мал ажалай хүгжэхэ, ашаг олзо ехэтэй һалбари болохо ябалалда тэжээлэй бааза ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Тэжээлээр дутамаг һаа, ехэ мяха, һүн, шанартай нооһон тухай хөөрэлдөөмнай хооһон үлэхэ зэргэтэй. Энэ шухала асуудалые шиидхэхэ зорилгоор хэмжээнүүд абтана. Сабшалан һайжаруулха тусхай оньһожоруулагдамал отряд эмхидхээбди. Түс отряд 15 хүнһөө бүридэнэ, зургаан трактортай, гурбан бульдозертой, мүн бусад шухала техникээр сүм хангагданхай. Жэлэй эхинһээ хойшо сабшалан дээрэ түс отряд долоо мянган тонно наг шэбхэ зөөгөө, 300 гектар газар уһалаа, 250 гектарта минеральна утэгжүүлгэ оруулаад байна. Ехэ сабшалан бүртагһаа, шудуу шохойһоо сэбэрлэгдээ, хүбхэнтэһэн газар борнойлогдоо.

Үйлэдбэриин үргалтын һайн байхада, колхоз мүнгэ зөөреэр баян байдагынь эли. Тиигэжэ барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар хэхэ арга дүүрэн бии. Һүүлшын гурбан жэлэй туршада колхозой һомолһон мүнгөөр Доодо-Бургалтайда 300 хүүтэдэй һураха шэнэ дунда һургуули, 408 һууритай соёлой ордон, хоёр дабхар артелиин правлениин байшан. Зэлтэрэдэ 180 үхибүүдэй һураха найман жэлэй һургуули болон бусад олон томо томо барилганууд болоһон байна. Нёдондо колхозой центртэ үхибүүдэй саад, интернат һургуули ашаглалгада оруулагдаа. Мүнөө хоёр дабхар хамтын байра. Дээдэ-Бургалтайда һургуулиин шэнэ гэр баригдажа байна.

Эдэ бүхы амжалта, һай һайн үрэ дүнгүүд имагтал үргэн нийтэ колхозниггуудай габшагай ажалай эршэ хүсөөр, эдэбхи үүсхэлтэ хэрэг үйлөөр бүтэнэ. Тэдэнэй манлайда коммунистнууд алхалша. Манай колхозой партийна эхин организаци хадаа 120 гэшүүдһээ бүридэнэ. Тэдэнэрэй диилэнхи олонхинь колхозой үйлэдбэриин шиидхэхы участогууд дээрэ хүдэлнэ, габшагай ажалаараа суурхана. Хонишодоор хори гаран, механизатор болон шофёроор 15, һаалишад болон үхэр адуулагшаар 12, луговодоор 3 коммунист хүдэлнэ. Эдэнэр булталаа жэшээтэ колхозниггууд.

Нёдондо коммунист А. Д. Очировай хүтэлбэрилдэг хоёрдохи отделениин бригадын механизаторнууд гектар бүриһөө 17,6 центнер ороoһо хуряажа, аймаг соо нэгэдэхи һуури эзэлһэн юм. Түс бригада «Аймагай чемпион» гэжэ нэрэ алдарта хүртөө. Хонишод С. Балмаев, Б. Батуев, Б. Банзаракцаев, Н. Цыдемпилов, гахайшан Н. А. Григорьев, механизаторнууд Н. Иванов, Д. Баинов, Н. Герасимов, Н. Еланов, В. Гармаев болон бусад коммунистнууд хүндэтэ нэрэ зэргэтэйнүүд.

Коммунистнууд ганса һайнаар хүдэлдэг бэшэ, харин хүмүүжүүлгын, ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри колхозой гэшүүдэй дунда ябуулдаг олониитын эдэбхитэй ажал ябуулагшад мүн. Коммунист бүхэн партийна даабаритай. Тэрээндээ тон харюусалгатайгаар хандадаг.

Агуу ехэ В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе амжалта ехэтэйгээр угтахын түлөө манай колхозой гэшүүд бүхы хүсэ шадалаа гаргана, зориһондоо хүрэхэшье байха. Тэрэ ехэ тэмсэлэй манлайда коммунистнууд жагсанхай, бусадаа дахуулан ябана.

Ц. СУБАНОВ,
«Мир» колхозой парткомой секретарь.

РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник Аграфена М... на Андреева Буряадай республикын хүдөөгэй һургуулину... дэлжэ эхилһээр хори гаран жэл болобо. Мүнөө нүхэр Андр... нинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй үхибүүдые эрдэмдэ ... байдаг.

Э. БРЮХАНЕНКЫН

ажал дээрээ ульгэр жэшээ харуулһан байха юм. Тиихэдэ колхозойнгоо түрүү механизатор Цыбиклаши Лубсановые магтаха байнабди. Энэ хүмнай нёдондо 100 гектар газарта кукуруза тариад, гектар бүриһөө 532 центнер ургаса хуряажа, бүхэроссин социалис мүрысөөндэ шалгараалаад байнабди. Партиза... заниимнай бүхы коммуни... намжа дурадхалнуудаа ... колхозойнгоо холын ха... зохёолсоһон байгаа. В. И. ... түрэһөөр 100 жэлэй ойе ... социалис уялга абахадаа, ... 5200 центнер мяха, 11...

ЭЛДИН БОРЬЁОГОЙ БАЯЛИГ

Хонин һүрэг! Энэ һалбариһаа колхознай эгээл ехэ олзо оруулжа байдаг. Һүүлшын жэлнүүдтэ хонин һүрэгнай олошоржо, гүрэндэ нооһо ехээр худалдагдадаг болонхой. Үнгэрэгшэ январьһаа хойшо 14.246 хурьгад абтажа, бүхы хонидоймнай тоо 50 мянганһаа үлүүлээ. Нёдондо колхознай 1,5 миллион түхэригтэй олзо доходтой гараа һэн. Тоолоо һаа, тэрэнэймнай ехэнхи хубинь хонинной мяха, нооһо худалдалгаһаа абтаһан байха.

Хонишод харюусалгатай уялга даажа байдаг. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойдо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ артелиимнай бүхы хонишод эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ехэ амжалта түйлаһан байха юм. Мүнөө жэлдэ арбаад хонишоднай зуун эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа түлжүүлбэ. Хүнэй оролдосо үүсхэлээ гаргажа, колхозойнгоо баялигые арьбадхаха гэһэн сэдьхэлтэйгээр ажаллажа байхадань, хүдэлмэримнай урагшатайгаар ябана гээшэ. Жэшээлхэдэ, коммунист Николай Гомбоевой хүтэлдэг бригада 639 эхэ хонидые даажа байгаад, 735 хурьга абажа, нэгэшье толгойень гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлээ бшуу. Нүхэр Гомбоев гэр бүлөөрөө арба гаран жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлжэ байна. Жэл бүхэн хонидоо һубайруулангүйгөөр түллүүлнэ. Ахалагша хонишон Содном Бальжиев магтаалтайгаар ажаллажа байгшна. Тэрэнэй даадаг отарада зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьган түлжүүлэгдээ.

Бидэ мүнөө хонидоо зунай бэлшээридэ гаргаад байнабди. Манай отарада 685 эхэ хонин харууһалагдана. Энэ жэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, нэгэшье хонидоо һубайруулангүйгөөр хурьгалуулха гэһэн уялгадаа хүрөөбди. Хамта 775 түл абтажа, зууһаа 113 хурьга түлжүүлээбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриһөө 3,1 килограмм нооһо хайшалжа гүрэндөө тушаагаа һэмди. Мүнөө зунай түрүүшын ногоон дээрэ хонидоо һайнаар адуулжа, нооһо ехээр хайшалхын түлөө тэмсэжэ байнабди. Нёдондоной хиһоо бага бэшээр нооһо хайшалжа Эхэ орондоо худалдаха хүсэлтэйбди.

Алдарта ойе амжалтатайгаар угтахын тула колхознай урдаа ехэ зорилго табинхай. Байгша ондо 1165 центнер нооһон, 3895 центнер хонинной мяхан гүрэндэ худалдагдаха юм. Энэ харюусалгатай хэрэгые бэелүүлхын тула хонишон бүхэн нооһо хайшалалгын хаһые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тухайгаа бодомжолжо байна. 3300 эрье хонид ерэхэ намартаа гүрэндэ тушаагдахаар хараалагдаад, эрхим һайн хонишодто даалгагдажа үгтөө. Нүхэр Жамбаловай даадаг хоёрдохи бригадынхид 2800 эрье хонидые зунай ногоон дээрэ таргалуулжа, дунда зэргээр түс бүриинь 52 килограмм шэгнүүртэй болгохо гэһэн уялга абанхай.

Бидэ хонишод үнэн сэдьхэлээрэ оролдожо, һайнаар ажаллажа, Ильичэй алдарта ойе ажалай бэлэгтэйгээр угтахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байнабди. Хонин һүрэг — манай элдин талын баялиг ха юм. Ойрын жэлнүүдтэ хонин һүрэгөө улам олошоруулжа, колхоздоо энэ һалбариһаа бүри ехэ олзо оруулжа байха гээшэ маанадай нангин хэрэг болоно.

Г-Ц. ЦЫРЕМПИЛОВА,
«Коммунизм» колхозой хонишон, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат.

АЛТАН ТАРЯАНАЙ ШЭМЭ

Социалис Ажалай Герой
Е. П. БУТАКОВ
хөөрэнэ:

Ороoһо тарянай баян ургаса абадаг болохо гээшэ шухала хэрэг болоно. Яахадааб гэбэл, таряан ажал гээшэмнай мал ажалай хүгжэлтые хангалсадаг шуу. Ургаса муутай жэл байбал, малай ашаг шэмэшье биража абтадаггүй ха юм.

Тиимэһээл гансашье манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо бэшэ, харин адууһа мал олоорнь үсхэбэрилжэ байһан Зэдымнай аймагта таряан ажахыгаа хүгжөөхэ гээшэмнай шухала зорилго болоно.

«Ган гасуургүй байжа, ургаса муугаар абтаба» гэжэ зарим хүнүүд хэлсэдэг. Ажаллаад байхада энэмнай тиимэшье бэшэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Механизаторнууд мүнөө газарай эзэн болонхой Тэрэнэй гарта техникэ, эмсэг байна. Аргатайл байбал, хэдышье ехэ газар уһалхада болоно. Манай бригада Наринай талын газарые хабар эртэ һайнаар уһалһанайнгаа ашаар лэ, тэндэһээ баян ургаса абажа байдаг. Энээнһээ гадна, эртын паар хахалнабди. Намартаа газар хахалжа, ерэхэ жэлынь тарилга хэнэбди. Нёдондо 117 гектар сэбэр паар дээрэ тарилга хээд, га бүриһөө 23 центнер шэниисэ хуряагаа һэмди.

Үрэжэлтэй һайн болгожо, эрхим сортын үрэһэ хүрэнгөөр тарилга хэһэн газар ашаяа харюулдаг. Нёдондо бүхы тариалан дээрэһээ манай бригада дунда зэргээр гектарай 17,3 центнер ороoһо таряа хуряагаа. Тиигэжэ 16,8 мянган центнер түсэбэй орондо 21,9 мянган центнер таряа сохижо абаһан байнабди. Үнгэрэгшэ хабар бригадымнай 860 га газарта шэниисэ, 287 гектарта обеос, ондоо бусад ургамалнуудтаяа хамта 1289 гектарта ороoһо тариад, га бүриһөө зуун пүүдһээ бага бэшэ ургаса хуряахын түлөө тэмсэнэ.

Зуун пүүд! Энэмнай бага бэшэ. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө оролдохобди. Манай бригадада эрхим механизаторнууд олон. Трактористнууд И. Поддельский, С. Ганжуров, Ч-С. Санжиев, комбайнер Б. Цыденов гэгшэд ажал хүдэлмэри дээрээ шалгаржа ябадаг. Тэдэнэй жэшээ, эбтэй эетэй ажалынь бригадымнай бүхы хүдэлмэрише урагшань татана, хүн бүхэнине шэнэ амжалтада зоригжуулна.

Мүнөө аймагаймнай ажалай түрүүшүүл, түлөөлэгшэд республикынгаа ниислэлдэ ошожо, тэндэхи зоной халуун амаршалгада хүртэжэ байна. Хото, хүдөөгэймнай хани барисаан улам бэхижэжэ байг лэ гэжэ юрөөнэб.

ТОО, БАРИМТАНУУД

⊙ Һүүлшын жэлнүүдтэ Зэдын аймагай колхоз, совхозууд ороoһо тарянай баян ургаса хуряадаг болоо. Хэрбээ 1963—1965 онуудта дунда зэргээр жэлдээ 54,5 мянган тонно ороoһо таряан абтаһан һаа, 1966—1968 онуудта тэрэнэйнь хэмжээн 69,5 мянган тонно хүрэтэрөө ехэ болоо гэхэ гү, али 27,5 процентээр дээшэлээ.

* * *

⊙ Энэ үе соо гүрэндэ худалдагдаһан ороoһо тарянай хэмжээн 13,9 мянган тонноһоо 19,3 мянган тонно хүрэтэрөө ургаа. Аймаг дотор 1966—1968 онуудта жэл бүри дунда зэргээр 11,7 центнер ургаса хуряагдаба. Малай тэжээл абалга һүүлшын гурбан жэлэй туршада урдахи гурбан жэлэйхиһээ 18,8 процентээр дээшэлээ.

Нийтын малай тоо толгой олошорно. Жэшээлхэдэ, 1963—1965 онуудта ажахынуудай гол һүрэгтэ дунда зэргээр 25469 толгой эбэртэ бодо мал тоологдоһон һаа, һүүлшын гурбан жэлдэ 26.934 толгой болоо. Хонидой тоо энэ үе соо 280,3 мянганда хүрөө.

* * *

⊙ 1968 ондо колхоз, совхозуудта, хүдөө ажахын бусад эмхинүүдтэ тусгаар дээдэ ба дунда эрдэмтэй 240 мэргэжэлтэд ажаллаа. Энэнь 1965 онойхитой сасуулхада, 68 хүнөөр олошорһон болоно.

* * *

⊙ 1963 ондо аймаг дотор 425 трактор, 174 комбайн ажаллаһан байбал, нёдондо 618 трактор, 279 комбайн хүдэлөө.

* * *

⊙ Тариалан, сабшалан дээрэ минеральна утэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Хэрбээ 1961—65 онуудта дунда зэргээр жэлдээ 226 тонно хэрэглэгдэһэн байгаа һаа, гансахан 1968 ондо тэрэнь 1700 тонно хүрэтэрөө дээшэлээ.

* * *

⊙ Аймагай ажахынуудай ороoһо тарянһаа абтаһан олзо доходынь 1965 ондо 2.547 мянган түхэриг болоо һаа, нёдондо тэрэнь 2.705 мянган түхэригтэ хүрөө.

АЛДАРТА ОЙЕ УГТУУЛА...

Манай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой экономико жэл бүри хүгжэжэ, таряан болон мал ажалнай олзотойгоор эрхилэгдэдэг боложо байнхай. Энээнһээ урагша хэдэн жэлэй саада тээ ороoһо тарянай бирагүй ургаса абталаг һэн. Гектар бүриһөө 5—6 центнер ороoһо хуряадагшье жэл байгаа. Ямар шалтагаанһаа тиигээб гэбэл, газар муугаар элдүүрилэгдэдэг, түрүү онол арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэггүй һэн.

Харин мүнөө байдалнай урданайхиһаа ондоо болоо бшуу. Тариалан зүбөөр хубаарилагдана, севооборот нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Энээнһээ гадна, жэл бүри уһалагдадаг газараа үргэдхэжэ, минеральна утэгжүүлгэ хэрэглэдэг болообди. Жэл бүри мянгаад гектар газар үрэжэлтэй һайн болгожо, эрхим сортын үрэһэ хүрэнгөөр тарилгаяа хээд, баян ургаса ургуулжа байнабди. Энээнийе үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд элеэр гэршэлнэ. 1968 ондо дунда зэргээр гектар бүриһөө 15,3 центнер таряан хуряагдажа, хамта 68,7 мянган центнер ургаса абтаа һэн. Тиихэдэ үрэжэлтэй болгогдоһон зарим участогуудһаа га бүриин 18—20 центнер хүрэтэр ороoһон сохигдожо абтаа.

Хабарай тарилга богонихон болзорто үнгэргэгдэдэг болонхой. Энэ жэлдэ бүхы дээрээ 4865 гектарта ороoһо, тэрэ тоодо 3 мянга шахуу гектарта шэниисэ, тариад байнабди. Механизаторнууд тарилгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ техникээ бүтээсэтэйгөөр ашаглаа. Энэ харюусалгатай хаһада олон хүнүүд ажалдаа шалгарһан байна. Жэшээлхэдэ, трактористнууд Дугар Балсанов, Расим Харисов гэгшэд халаанайнгаа даабарине холодоо үлүүлэн дүүргэжэ һан, мүнгэн шагнада хүртэһэн. Мүнөө нүхэр Лубсанов 190 гектар газарта кукуруза тариад, баян ургаса ургуулжа, ойн баярай жэлые амжалтатайгаар угтахын түлөө оролдожо байна.

Ороoһо таряа болон хүдөө ажахын бусад ургамалнуудай баян ургасын абтажа байхада, мал ажалнай хүгжэнэ. Илангаяа хонидоймнай тоо олошоржо байна. Байгша оной эхиндэ хамта 36 мянган хонитой байгаа һэмди. Тиигээд январь һараһаа хойшо 13 мянган хурьган абтаа. Мүнөө үедэ зуун эхэ хонин бүриһөө 80 хурьга абажа түлжүүлээбди. Урдань эхэ хонинай һубайржа, түлнүүд олоороо гарзада ородог байһанаа, хонишодой оролдосо үүсхэлтэйгээр ажаллаһан дээрэһээнь ехэ амжалта түйлаба гээшэбди. Саашадаа манай колхоз гол түлэб хони үсхэбэрилдэг шэглэлтэй боложо, 1975 он болотор гол һүрэгөө 42 мянган толгойдо хүргэхэ зорилго табинхай.

Мал ажалаа хүгжөөхын тулада ехэ хүдэлмэри эмхидхэжэ байнабди. Колхоздомнай һаамхай үнеэдэй байха шэнэ байра баригдажа, комплексно аргаар оньһожоруулагдажа байна. Тэндэ үнеэд электрын аргаар һаагдаха, авто-уһалуури тодхогдохо, малда тэжээл буйлуулдаг тусгаар цех түхеэрэгдэхэ юм. Гадна малай шэбхэ шабааһа гаргаха, тэжээл зөөхэ хүдэлмэри оньһожоруулагдажа, һаалишадай ажалынь хүнгэрхэ болоно. Энээнтэй хамта племенной хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа, симментал үүлтэрэй үнеэдые бии болгохо тухай колхозоймнай правлени дээрэ хэлсэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада ехэхэн хэмжээнүүдые ха... нооһо гүрэндэ худалдахаа... бди. Мүнөө үедэ манай ко... худалдалгаар хахад жэл... сэбые үлүүлэн дүүргэвэ... та 600 центнерэй ороо... нер мяха худалдажа, ... процент дүүргэгдээ.

Алдарта ойдо дэлгэрһ... мүрысөөндэ эдэбхитэйгээ... сажа байдаг малшад оло... хайлхада, мал адуулагш... Цыденов 130 толгой ... мал шахан таргалуулжа, ... эрхим сэгнэлтэтэйгээр гү... шаатаад байна. Тиихэдэ ... шээриин хаһала хоёр ... холын түнга бэлшээрид... лагдахаяа гаргагданхай. ... тэнүүдые дүй дүршэли... Федор Раднаев, Митаб Б... шэд даажа абаад, зунай ... хаһада хашараг бүхэнэй ... дунда зэргээр 900—100... нэмээхэ гэһэн уялга абаа... дойшье дунда түрүүшүүл... лагша хонишод Т-С. А... Ринчинов гэгшэд энэ ж... эхэ хонин бүриһөө 100 ... жа, аймаг дотороо дэлгэ... лис мүрысөөндэ шалгар... хонидойнгоо нооһо хайшал... хитайгээр үнгэргэхын түл... байна.

В. И. Ленинэй алдарта ... лан, колхозоймнай гэшүү... бүтээсэтэйгээр, ашаг ург... хидхэжэ, хүдөө ажахын п... дые гүрэндэ худалдаха түс... зорһоонь уридшалан бэелү... хүсэл эрмэлзэлтэй.

Д. РАБ...
Доржи Бан... нэрэмжэтэ ко... түрү...

УЛААН ТУГАА АЛДАХАГҮЙБД...

Зунай элдин саг орожо, гүүртымнай мал холын бэлшээридэ гаргагдаад байна. Энэ үедэ һаалишад урдаа ехэ зорилго табина. Юуб гэхэдэ, Ильичэй алдарта ойе ажалай амжалтаар угтаха гээшэ хүн бүхэнэй нангин уялга болоно.

Байгша оной түрүүшын кварталда манай фермын һаалишад аймаг соогоо нэгэдэхи һуурида гаража, КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта, мүн совхозойнгоо Улаан тугта хүртэһэн байгаа. Нимэ амжалта һаалишад, мал адуулагшадаймнай һайнаар ажаллаһанай ашаар лэ түйлагдаа ха юм. Бидэнэр мүнөө малаа зунай бэлшээридэ гаргаад байхадаа, мүрысөөндэ шалгаржа абаһан Улаан тугуудаа алдангүйгөөр фермэдээ байлгаха гэһэн хүсэлтэйгөөр ажаллажа байнабди. Энэмнай маанадай өөһэдымнай шиидхэхэ хэрэг болоно.

Хэрбээ ажалаа зүбөөр эмхидхээд, оролдолго гаргаад байгаа һаамнай, һанаһан хэрэгнай бүтэхэшье байха. Манай фермын һаалишад мүнөө үнеэдээ үдэртөө гурба дахин һаажа байдаг. Олонхи һаалишаднай үдэртөө үнеэн бүриһөө арбан килограмм һү һаадаг болоо. Жэшээлхэдэ, совхозоймнай үнинэй һаалишан Ханда Данзанова нёдондо үнеэн бүриһөө 2850 килограмм һү һаажа, аймаг соогоо шалгарһан байгаа. Энэ жэлдэ тэрэ гурбан мянгатанай тоодо орохо гэһэн зорилготой. Арба гаран жэлдэ хүдэлжэ байһан һаалишан Хандажаб Хандашеева жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө мянга гаран килограмм һү һаагаад, мүнөө совхоздоо эрхимлэжэ ябана. Мүнөө эдэнэр зарим үнеэдһээ 12—13 килограмм һү һаадаг.

Зундаа һү ехээр һаа... лада ажалайнгаа түрим... наар сахижа байнабди. ... үнеэд гансахан бэлшээри... гагдана бэшэ, мүн гал... най зүйлөөр хангагдана. ... бүхэндэ 400 грамм ко... хубаарилагдажа үнеэтэ... Мал адуулагшад Г. Ха... Н. Цыцыков, Ц. Жугдуро... шиев гэгшэд магтаалтай... далжа байна.

Совет засагай 50 жэл... нэрэмжэтэ, коммунис ажа... рэ хүндэдэ хүртэһэн ма... мын коллектив совхозойнго... һан зорилгые һайнаар бэел... энэ жэлые амжалтатайгаа... гэжэ шалаха байха. Абаһ... гануудаа дүүргэхэ бүхы ... ломжо мааналта бии.

Д. ЦЫРЕН...
«Октябрьский» сов... 1-дэхи һаа... фермые да...

Екатерина Колодина Улаан-Үдын шэлэй заводто хүдэлхэеэ ерэhээр тиимэшье үни болоогүй юм. Зүгөөр үнгэрhэн энэ хугасаа соо нүхэр Колодина шадамар бэрхэ хүдэлмэришэн болоhоноо эли тодоор харуулаа. Мүнөө Екатерина үйлэдбэридөө амжалта түйлажа, үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ТҮРЭЛ ПРАВИТЕЛЬСТВЫНГАА МЭДҮҮЛГЫЕ АРАД ЗОМНАЙ hАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

ҮЛҮҮ БҮ ГАРАГ!

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй хүдэлмэриин түлэг дундаа ябажа байха үедэ Хитадай этэгээдүүдэй дахин элдэб аашаяа гаргаhан тухай мэдээсэл дуулахадаа, совет арад зэбүүрхэхын ехээр зэбүүрхэбэ.

hаяхан манай Правительствын мэдүүлгэ тунхаглагдаа. Тэрээн дотор Мао Цзэ-дунай бүлэгэйхидэй хуурмаг hэдэлгэнүүд, хүнэй газар дайдада обтоhон аашанууд түүхын баримтануудаар балшыса элишэлэгдэнэ. Улайха нюуртай юм hаа, hэшхэлээ дууhыень гээжэрхёогүйл hаа, элдэб аашануудые hүйдхэгшэдэй мэдээ орохоор Мэдүүлгэ манай Правительство хээ гээшэ.

«Үлүү хаража, булуу химэлхэ» гэжэ урданай сэсэн үгэ бии. Хэрбээ тэрэ үгын удхые дахахаяа hанаагүйл hаа, маоистнар үлүү бү гараг! Совет арад нангин газар нютагтаа хүнэй гар хүргэхэгүйл байха!

Ц. НИМАЕВА,
Яруунын аймОНО-гой инспектор.

ШОО ҮЗЭЖЭ, ШОБТО ХАРАНАБДИ

Буряад оронойажалшад эдэ үдэрнүүдтэ Советскэ правительствын Мэдүүлгэтэй танилсана. Тиихэ зуураа засаг түрые гартаа абаhан Хитадай бүлэг удамаршадай зэрлиг муухай ааша хэрэгүүдые Буряад оронойажалшад үнэн зүрхэнhөө буруушаана, совет-хитад хилэ дээрэ гаргаhан зэбсэгтэ хэрэг үйлэнүүдыень, мүн түримхэй аашануудыень шоо үзэнэ. Эдэ бүгэдые доро толилогдоhон мэдүүлгэнүүд гэршэлжэ байна.

Н. Ц. ЦЫРЕНОВ, авиационно заводой үнинэй хүдэлмэришэн, Ленинэй орденто слесарь: байгша оной июниин 13-да Хитадай правительствада эльгээhэн СССР-эй Правительствын Мэдүүлгэтэй танилсахадаа, Мао Цзэ-дунай, тэрэнэй түшэмэлнүүдэй зэрлиг муухай аашануудаар зэбүүрхэнгүй аргагүй. Коммунистнууд гэжэ өөhэдыгөө тоолодог хүнүүд иимэ муухай хэрэг аашануудые үүсхэхэ, совет-хитад хилэ тухай элдэб эсын булимтархы хэрэгүүдые гаргаха, тэрэнhээ гадна, ямаршье арсалтагүй асуудалнуудые буу зэбсэгэй хүсөөр шиидхэхэ hэдэлгэ гаргаhандань гайхахын ехээр гайханабди. Манай Правительствын түбшэн тэсэмгэйгээр энэ хэрэгтэ хандаhыень дэлхэйн хүн зон үшөө дахин хаража ойлгоо ёhотой. Хилэ шадарай асуудалые хөөрэлдөөнэй, хэлсээнэй гуримаар шиидхэхээр зоринги, националис ёhоной хэрэг аашануудтань эрид шуудаар хандаhан тухайнь энэ Мэдүүлгэ соо уншанабди. Эдэ бүгэдые манай заводой хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэжэ, hайшаажа байна.

Г. Н. МОСКАЛЕВ, Советскэ Союзай Герой, уран зураашa: Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсахадаа, дайн байлдаанай hүйдхэлтэ хэрэг үйлые нюдөөрөө харагдаhан байна. Тиимэhээ Буряад оронhоо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадай зүгhөө Советскэ Правительствын мэдүүлгые халуунаар дэмжэжэ байhанаа хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Манай совет газар дайдые булимтархa хүсэлтэйгөөр Маогай удамаршадай hэнгэргүй эрилтэнүүдые, манай хилэ дээрэ зэбсэгтэ аашануудыень буруушаажа, шоо үзэжэ байhанаа мэдүүлнэбди.

Манай совет хилэ ойроо хүртэшэгүй гэжэ Мао Цзэ-дун, тэрэнэй түшэмэлнүүд ойлгог лэ!

Н. М. ЩЕРБАКОВА, Улаан-Үдэ городой 20-дохи дунда hургуулиин багша, РСФСР-эй hургуулинуудай габьяата багша: Хитадай бүлэг хүтэлбэрилэгшэдэй хэтэрхэй аашанууд тухай hүүлэй үедэ хэблэлдэ уншанабди. Мүнөөшье Советскэ Правительствын мэдүүлгэтэй танилсабабди. Эдэ бүгэдэн манай hанаа үнөө зобооно, зүрхыемнай үбэдхөөнэ, дурыемнай гутаана гээд хэлэхэдээ, бидэнэр бүхы совет хүнэй сэдьхэжэ, бодожо байhые мэдүүлнэбди. Мао Цзэ-дун, тэрэнэй удамаршадай hүйдхэлтэ, шовинис хараа шугам түрүү үзэлтэй бүхы хүн зоной hанаа үнөө зобоожо байна.

Эдэ бүгэдэн илангаяа бидэнэрэй, багшанарай hанаа үнөө зобооно. Юуб гэхэдэ, багшын мэргэжэл гээшэ эгээл hайн hайхан заяатай, амгалан ёhоной мэргэжэл юм. Эгээл иимэhээ хитад арадай залуушуулай сэдьхэл бодолые, толгойе Маогай үзэл бодолоор балартуулжа, ном судар, дэбтэрэй орондо буу зэбсэг болон цитатник гэдэгүүдые барюулжа байhандань бидэнэр ехээр hанаагаа зобонобди.

Манай республикын гэгээрэлэй олон мянган хүдэлмэрилэгшэдэй буруушаалга эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө тэмсэгшэдэй дуунтай нэгэдэн, үшөө шангаар зэдэлэг лэ. Мао Цзэ-дун, тэрэнэй удамаршад марксизм-ленинизмын үзэл сурталда урбаhан ябадал хитад арадые хайшань абаашахаб гэжэ хаража үзэг лэ.

ХИЛЭМНАЙ НАНГИН

Алас-Дурна зүгэй хилэ дээрэ сэрэгэйнгээ алба үнгэргөө hэм. Тэрэ сагhаа хойшо арбаад жэл үнгэрбэ. Хэдэн жэлэй үнгэрбэшье, түрэл гүрэнэйнгөө хилэ сахихаар бэлэмби гэжэ hанагшаб. Эхэ ороноймнай зүүн хилэ — Уссури мүрэнэй хилые эбдэжэ ороhон маоистнуудта шанга харюу сохилто үгэжэ намнаhан эрэлхэг совет хилэшэдэйнгээ габьяата хэрэгээр омогорхогшоб.

Хитад ударидагшадай политическэ авантюризм ба сэрэгэй номнол хараадаа абангүй байхын аргагүй. Энэ талаар СССР-эй правительствын мэдүүлгэ соо тон зүб тэмдэглэгдэнхэй. 67 мянган километр hунаhан Эхэ оронойнгоо нангин хилые хёрхо наринаар сахидаг ногоон малгайтай сэрэгшэд альганайшье зэргэ газарайнгаа түлөө ами наhаяа үгэхөөр бэлэн байгаа, байнашье, байхашье.

В. ЦЫБЖИТОВ,
хилэ сахигша байhан.
Яруунa.

РАГЛАЛ

ОМОЙ ҮТЫН НҮХЭР

Цыденов үглөөгүүр хони-
а гараа hэн. «Түгнын тала
Гайхалтайл хабар боложо
а. Нёдондо эдыдэ хонидни
ндо садаhал, би ном унша-
айнгаа хажууда hүүдаг бэ-
жэ хонишон hанаhанаа дуу-
ндоо тогтооно.—Тэнгэриин
рээ байгаа hаань, саг соо-
ше гарахагүй, юрэдөөл,
ээ эртэнhээл hанаатай
э болибо алтай! Тэрэнэй
лөөгүй ажаллажа ябатар
ун добынь саанаhаа хүнгэн
ултайжа, хонидыень үргөө-
Цыденович машинын ур-
ю. Совхозой директор Лэг-
ович библиотекарь Галина
хоёр хүрэжэ ерэhэн бай-

номой ерэhэндэ ехэ баяр-
«Гэртэтнай хүрөөбди. Унша-
най абааб. Эдээн соохоо
шэлыт даа!—гээд Галина
асарhан номуудаа дэл-
Конференцимнай үргэлжэл-
ижыетнай бэшэжэ абахаб.
ээр уншихэл боложо бай-
даа! Конференцимнай гү?
үү болошобол даа».
яаhаншье удаан болоню
эн шэнгеэр библиотекарие
Тэрэнь энээниень хү-
оhон тула: «Хүнүүд ун-
нэй болоногүй гэлдэнэл
э. Тиихэдэнь хонишон:
хоор лэ байhан байха.
ргээд, шэнэ номдо орохо
,— гэжэ үг-маг гэбэ.

Ульзутуева иимэ эдэбхитэй
айдаа омогорхолог юм.
аньшье урматай. 600 гаран
рэлжэ библиотекэhээнь ном
шаагүй номуудынь үсөөн
хай. Жэнгээнь, механиза-
Ринчиновэй hонирхохо
да хомор болонхой.

хүлөөгэй библиотекэ тии-
ен номтой бэшэл даа. Тэ-
хэhэг болодог. Тэдэнэй тэн
уран зохёолой ном юм. Гэ-
ад номууд хомор. Хонишэд
, Д. Дондоков болон бусад
ринин ерэхые хүлеэжэ яда-
. Теэд Галина Бальчиновна
э hонирхомоор зохёол ду-
дадаг. Тэрэ аймагай биб-
номуудаа андалдана
э номуудые олошоруулха
додог.

е Шираб Цыденович ди-
андан: «Харана гүт? Эдэ
hонирхомоор юумэ олобо-
дээ яаха хүн гээшэбиб?»

ажалайнгаа ямар нэгэн
удалаар хүтэлбэрилэгшэ-
ан мэтээр иигэжэ hураба.
Цыреновичтэ ойлгосотой.
хүн зоной культурна ур-
hа нэгэ тэмдэг, тэдэнэй
гэлжэ байhанай гэршэ
хознай өөрын библиотекэ-
даа. Тиибэшье Галина
ада туhалха зорилготой-
hомэлонхойбди. Тэрэнэйн-
нь номдо гаргашалхаяа
э бээз»,— гэжэ директор

өөрэлдөө дуулахадаа, Уль-
«Шираб Цыденович, та
отекэтэй ёолохо байгаат.
hэм»,—гэнэ. Хонишон
дань ехэтэ баясаба: «Тии-
э центр ошоходоо шамдаа
ужаб. Хөөрэлдүүжэбди!»
ь баяртай. Суулгадань
иотекэтэй баhа нэгэ айл
уу. Ганса hонирхохын ту-
эн хүнүүд номой түлөө
шэ. Тэдэнэр ажабайдал,
эргэтэй болоо hаань харюу
эргэжэлээ баяжуулна, тү-
шэнэ дүй дүршэлтэй та-
эм ухаагаа дээшэлүүлнэ.

Тиимэhээнь лэ Суулгын совхозой хүтэлбэрилэгшэд библиотекарь Галина Бальчиновна Ульзутуеватай ажалые үндэрөөр сэгнэдэг юм байна гэжэ энэ уулзалгые харахадаа хүрэhөөр лэ ойлгохоор hэн.

Тэдэнэрэй хөөрэлдөөн бэлэн тарахаар бэшэ байгаа. Хонидойнгоо холодохоор забдахада, Цыденов мориндоо мордожо захадаад ерэнэ. «Зай, Галя, шамдуухан тэрэ асуудалнуудташ харюусая. Хонидни бидэниие hуулгахагүйнь ха. Ногоо hалхиташоо, байжа үгэхэеэ болёо!—гээд, тэрэ бүри морин дээрэhээ дуутарна.—Энэ багаймнай хүн хадаа яhала үнэншэхөөр бэшэл даа...» Иигээд тэрэ саашань И. Калашниковай «hүүлшын сухарилта» гэжэ роман тухай hанамжануудаа хөөрэжэ эхилнэ, ондоо хүнүүдэй hанамжануудые дуулана, заримыень арсанашье, нүгөөдүүлыень зүбшөөнэшье.

Шираб Цыденов мэтэ иимэ номдо дуратайшуул Суулгада олон юм. Тэдэнэй энэ «хоёрдохи хоолыень» таhалдуулхагүйн тула Галина Бальчиновна неделиин дүрбэн үдэртэ библиотекэдээ hуудаг, нүгөөдэ хоёр үдэрыень холын бэлшээриин малшадай ба хабарай тариалгада ябаhан механизаторнуудай дунда үнгэргэдэг байна. Тиихэдээ нэгэ hара соо бүхы уншагшадаа хоёр дахин эрьежэ үрдидэг юм. Энэ мүнөөдэрэйхиишье тиимэ уулзалгануудайнь зэлжээтэ нэгэниинь болоно.

Библиотекарь «hүүлшын сухарилта» гэжэ роман тухай хонишоной hанамжануудые бэшэжэ абаад, «Байгал» журналай хэдэн номуудые гаргажа: «И. Калашников «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ шэнэ роман бэшээ. Энэ номоорнь мүн лэ конференци үнгэргэхэбди. Түгэсэхэ дээрээ авторыень уриха hанаан бии. hайнаар бэлдээрэйгты»,—гэжэ хэлэбэ.

Иигээд лэ хонишон шэнэ номуудтай боложо үлөө hэн. «Номоор hонирхуулжа шадахадаа бэрхэл хүн даа. Заочно конференци гээшэнь ехэл болохо юумэн. Уншаhан ном тухайгаа ондоо хүнүүдэй hанамжа дуулахада hонин. Энэ «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ зохёол тухай ямар хөөрэлдөөн болохоо ааб? Тэрэ бэшэhэн хүниие урихабди гэнэ. Бэлдэхэл болоол даа»,— гэжэ тэсэ шэбшэнэ.

* *

Тус уулзалгын болоhоной hүүлээр hараhаа үнгэрhэн хойно бидэ Галина Бальчиновнатай Улаан-Үдэ хотодо ушараа hэмди. Тэрэ: «Хонишон Шираб Цыденовэй өөртөө захиhан номуудые абааб. Уран зохёолшо Исай Калашниковтай уулзажа, шэнэ роман тухайнь хөөрэлдөөндөө урьяб, ошохоб гэжэ үгэеэ үгөө»,—гэжэ баяртай ябаа hэн.

Иимэ, номой эрхим ханинар боложо шадаhан, номдо дуратайшуулые олошоруулжа ябадаг соёлой хүдэлмэрилэгшэд республика дотор олон. Тэдэнэй нэгэн Галина Ульзутуевагай энэ hайн hайхан ажалынь саашадаашье урагшатай байха гэжэ бата найдахаар.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

ДААБАРИНУУДАА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

Нарhатын бэлэдхэлэй пункт тосхонойнгоо ажалшадта барилгын материалнуудые бэлдэжэ, мүн түлеэ хюрөөдэжэ үгэдэг юм. Тус коллективтэ оролдосото ажалаараа хүндэтэй болоhон нүхэд олон. Жэшээлхэдэ, В. И. Ленинэй түрэhөөр алдарта 100 жэлэй ойн үттамжын ажалай вахтада жагсаhан Петр Шоболов, Владимир Пелханов, Василий Бадарханов болон Владимир Воронин гэгшэд түлеэ хюрөөдэхэ үдэр бүриингөө даабаринуудые хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Тиихэдэ бэрилгын материалнуудые болон түлеэ зөөдэг жолоошод Дмитрий Ефимов, Василий Дашиев, Михаил Дамбаев гэгшэд даабаринуудаа үдэр бүри мүн лэ холо үлүүлэн дүүргэнэ.

ХЭЭРЫН СТАНУУДААР

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай культурын таhагай хоёр агитбригада колхоз, совхозуудай таряалан дээрэ ажаллажа байhан механизаторнуудай хээрын стануудаар ябажа, концерт табиhан байна.

Жэшээлхэдэ, Л. Черепанова, А. Шепилов гэгшэдэй хүтэлбэрилhэн агитбригада Үльдэргэ, Эгэтэ болон Харха нютагуудта, тиихэдэ Г. Салисовай агитбригада Иисэнгэ, Гүндын таряашадта ошоо hэн.

Илангаяа В. Масловай, З. Сабкеевагай гүйсэдхэhэн хатар, Н. Черепанова С. Дамбаева хоёрой ирагуу hайханаар татаhан дуунууд болон Г. Салисов, А. Шепилов гэгшэдэй гитара, баян дээрэ гүйсэдхэлгэ харагшадые ехэтэ баясуулаа.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Бага-Яруна нуурай хойморто оршоhон Гараам гэжэ загаhашадай hуурида жэл бүри шэнэ барилга ехээр хэгдэнэ. hүүлэй үедэ эндэ загаhашадай hууха хоёр байратай гэрнүүд, клуб, эхин hургуулиин байшан болон хамтын байра баригдаа.

Эндэ мүнөө 20 хүүгэдэй hууритай ясли баригдажа байна. Тэрэ хадаа намартаа, загаhа барижа эхилхэ үеэр, ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана.

В. БАЙБОРОДИН.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой коллектив аха дүү Монгол ороной уhан замшадта ехэ туhа хүргэдэг. Жэл бүри тус заводой хүдэлмэришэд хэдэн олон судна болон теплоходуудые hайн шанартайгаар заhабарилжа, Монголой уhан замшадта үгэнэ.

hаяшаг энэ заводой коллектив «Сэлэнгэ», «Улаан Баатар» гэhэн теплоходуудые hайн шанартайгаар заhабарилжа дүүргээд, Монголой уhан замшадта тушааба. Сэнхир арюун Сэлэнгын долги эсхэн, заhабариhаа гараhан теплоходууд түрэл hайхан Монгол нютагаа бусаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Сэлэнгэ» теплоходой капитан Цогбадарчын Ойдоб «тамаралга эхилээ» гэhэн тэмдэг үгэжэ байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото

НӨӨСЭЛГЫН КАССАДА МҮНГЭЕЭ ХАДАГАЛАГТЫ!

Ажалшадай нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хадагалхада ямар аша туhатайб? «Юундэ ажалшад мүнгэеэ хадагалнаб?»—гэhэн асуудал хэдо гарадаг. Совет хүн ажал хүдэлмэри бэдэржэ зободоггүй. Алба хаагша гү, хүдэлмэришэн гэр байра түлөөhэгүй миинтэ абадаг. Нарайлха эхэнэртэ амаралта үгтэдэг. Салингынь бүримүhэн түлэгдэдэг байха юм. Гадна гүрэмнай түлөөhэгүйгөөр hургуули, техникумдэ hургадаг, жэл бүхэндэ ажалшадые hарын амаралтада гаргадаг. Колхоз, совхозуудта хүдэлhэн зондо дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ пенси үгэдэг.

1968 оной январь hараhаа эхилжэ совет зоной ажабайдал, ажаhуудалые hайжаруулха талаар хэдэн хэмжээ ябуулганууд абтагдаа. Ажахын ямаршье hалбарида хүдэлжэ байhан ажалшад 60 түхэригhөө доошо бэшэ салин хүлhэ абадаг болонхой.

Юундэ хэдэ миллион манай гүрэнэй ажалшад нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хадагалнаб? Баяжаха hэдэлгэтэйгээр гү, али ажабайдалайнгаа эрилтые хангангүй, арьбалхын түлөө мүнгэеэ нөөсэлгын кассада хэнэ гэжэ hаналтагүй. Эрмэлзэлынь hайн hайхан гэжэ мэдээ. Тэдэнэр үдэр бүри урган байгаа ажабайдалайнгаа эрилтые хүсэд дүүрэнээр хангахын тула нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хэнэ бшуу. Захааминай аймагай Холтосоной уурхайн электрослесарь И. В. Балеев иигэжэ бэшэнэ: «Мүнөө хүн бүхэн өөрын машинатай болохые хүсэдэг. Гэбэшье даб гэhээр «Волга», «Москвич» машина абаха гэхэдээ мүнгөөр дуталдадаг. Бишье иимэ байдалда орооб. Тиигэбэшье нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хадагалжа байhанайнгаа ашаар машина абаха аргатай болоо hэм. Нөөсэлгын кассада олон жэлэй туршада мүнгэеэ хадагалааб».

Жэл ерэхэ тума нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хадагалха дуратайшуул олошорно. Бүлэ бүхэн багаханшье үлүү гараhан мүнгэеэ нөөсэлнэ.

Хойто-Байгалай аймагай коммунальна ажахын хүдэлмэришэн Н. Карагаев «Хойто Байгал» гэhэн газетэдэ иигэжэ бэшээ:

«Би мотоцикл абахаяа эрмэлзэдэг hэм. Нүхэдэйнгөө дурадхалаар 1963 онhоо хойшо мүнгэеэ нөөсэлгын кассада хэжэ эхилээб. Хүдэлдэг газарайнгаа бухгалтеридэ салингайм заримые нөөсэлгын кассада эльгээгыт гэhэн мэдүүлгэ үгөө бэлэйб. Тиигэжэ би мотоцикл худалдан абаха арга боломжотой болооб».

Ажалшадай эрилтэнь олон янза байдаг. Зарим нэгэн зоной юумэ худалдан абаха хүсэлтэй hаань, нүгөөдүүлынь үриеэ түлэхэ аргатай.

Нөөсэлгын кассада мүнгэ хэхэ гэбэл, доро дурсагдагша аргануудые хэрэглэхэдэ болоно. Яаралай, шүүбэритэ, нюураараа абаха нөөсэлгын кассанууд байдаг.

hүүлэй жэлнүүдтэ мүнгэеэ хадагалагшад олошорно. Тэдэнэй 76 процентнь гансахан энэ кассада хадагаламжа хэнэ. Сагай болзор гэжэ тогтоогдодоггүй. Ямаршье үедэ хэhэн мүнгэнэйнгөө хубииень абажа болоно. Жэлэй турша соо нөөсэлэгшэдэ 100 түхэригэйнь 2 түхэриг нэмэгдэдэг. Түргэн яаралай нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хэбэл, 6 hарын турша соо hөөргэнь абаха эрхэгүй юм. Яаралай гэhэн тэмдэг нөөсэлгынь дэбтэр дээрэнь бэшэгдэдэг, 3 процент ашаг олзо нөөсэлэгшэдэ жэл соо үгтэхэ. Ондоогоор хэлэбэл, 100 түхэригэй 3 түхэриг гүрэнэй талаhаа түлэгдэхэ болоно. Хэрбээ 6 hара гүйсүүлэнгүй мүнгэеэ hөөргэнь абаха гэбэлнь, нөөсэлэгшэдэ нэмэлтэ түлбэри түлэгдэхэгүй.

Шүүбэритэ нөөсэлгын илгаань юуб гэхэдэ, шүүбэриин тираж жэлдээ хоёр дахин (апрелиин нэгэнhээ 10 болотор) гаража байдаг юм. Хамта 25 шүүбэри тоологдоно. Нэгэ—200, нүгөөдэнь—100, хоёр—50, хорин—25 процент хүрэтэр шүүбэринүүд бии. Тиихэдээ нөөсэлэгдэhэн мүнгэнэйнь дунда хэмжээгээр шүүбэри үгтэдэг. 1000 түхэригhөө ехэ бэшэ мүнгэн нөөсэлэгдэхэ.

Хэды түхэригэй нөөсэлгэдэ байhыень нөөсэлэгшэhөө ондоо хүн мэдэхэ ёhогүй. Нөөсэлэгшэ ямаршье сагта мүнгэеэ абаха эрхэтэй. Ямаршье кассада хэгдэhэн мүнгэн гүрэнэй харюусалга доро байха. Дайнай урда тээ хадагалhан мүнгэеэ мүнөө болотор байлгаад абажа байгшад бии. Ямаршье хүнэй нэрэ обог дээрэ нөөсэлгэ хэжэ болоно. Хуулиин наhа гүйсөөгүйшье хүн нөөсэлхэ эрхэтэй. 14 наhа хүрэтэрнь гэртэхиниинь харюусаха. 14 наhа хүрэхэлөөрөө гэртэхинэйнгээ зүбшөөлөөр нөөсэлhэн мүнгэеэ абаха.

Түрэлхидтөө гү, гэр бүлынхидтөө үнэмшэлгэ үгэбэлнь, hаатабаригүйгөөр абаха эрхэтэй. Дураяа мэдүүлhэн үнэмшэлгынь саарhан дээрэ предприяти, колхоз, совхозуудай гү, али больницын, сомоной Соведэй тамган табигдаха зэргэтэй юм. 50 түхэриг хүрэтэр нөөсэлэгшын дурадхалаар үгтэжэ болоно. Үнэмшэлгэ гурбан жэлээр лэ үгтэдэг. Нөөсэлэгшын наhа бараhан байбал, үнэмшэлгэнь болотодо тоологдохоёо болидог. Наhа барахынгаа урда нөөсэлэгшын хэндэшье мүнгэеэ найдахадань болохо. Тусхай үнэмшэлгын үгышье hаань, гэр бүлынхидынь гү, али түрэлэйнь хүн нөөсэлгын кассаhаа 100 түхэриг хүрэтэр мүнгэ абаха эрхэтэй юм. Тиихэдээ нөөсэлгын кассада наhа барагшын түрэhэн тухай үнэмшэлгэ, нөөсэлгынь дэбтэр, өөрынгөө паспорт асаржа харуулха ёhотой.

Нөөсэлэгшын эрхэ тушаа тобшо тэдыгээр хэлэхэдэ иимэ байна.

Д. ДОРЖИЕВ.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР"

«ЗАХАГҮЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН, ЗАЛИГҮЙ МҮРЫСӨӨН»

Иимэ гаршагтай статья манай газетын февралиин 23-най номерто толилогдоhон байгаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой партком эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхадаа, партийна эхин организацинуудта багаар түшэглэнэ. Совхозой зарим отделенинүүдтэ коммунистнуудай хамтын суглаан саг соогоо зарлагданагүй, ажахын шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэгүй. Тусгаар хэлэхэдэ, Шэнэhэтын отделенидэ декабрь hарада нэгэ суглаан болоhон аад, мүнөө хүрэтэр зарлагдаагүй. Тиимэhээ зарим коммунистнууд ооhэдынгөө уялга, харюусалгада хайхарамжагүйгөөр хандана, партийна журам эбдэнэ. Тус отделениин партийна эхин организациин секретарь Р. Д. Дамбаев коммунистнуудайнгаа дунда биратай хүдэлмэри ябуулхагүйhөө гадна, оорынгөөшье даажа байhан ажалые мүртэйгөөр эмхидхэнэгүй. Мүнөө болоходо нүхэр Дамбаевай хүтэлдэг Шэнэhэтын фермэ hүhаалгаар аймаг соогоо гээгдэжэ ябана. hаалишадай дунда ажалай журам hула. Зарим hаалишадынь архидажа, үнеэдээ hаангүй орхижорхино. Мүн эдэнэрэй дунда социалис мүрысөөн hулаар эмхидхэгдэнэ гэжэ статья соо хэлэгдэhэн юм.

Дурсагдагша статья соо хэлэгдэhэн баримтанууд шалгажа үзэхэдэ сүм тодороо. «Захагүй хөөрэлдөөн, залигүй мүрысөөн» гэhэн статья совхозой гурбадахи отделениин партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Отделениин партийна эхин организациин секретарь Р. Д. Дамбаев даалгагдаhан уялгадаа хайша хэрэгээр хандаhанайнгаа түлөө секретариин уялгаhаа сүлөөлэгдөө. Мүнөө Дамбаевай хүтэлбэрилжэ байhан hүнэй фермын hаалишадай дунда ажалай журам hайжаруулагдажа, социалис мүрысөөн эмхидхэгдэжэ эхилээ. Аймаг дотороо hаалияа доошолуулhанайнгаа, hаалишадайнгаа дунда ажалай журам hуладхаhанайнгаа түлөө Шэнэhэтын фермые даагша Р. Д. Дамбаевта совхозой дирекциин зүгhөө зэмэ тохогдобо. Мүн бригадирнуудайнгаа дунда ажалай, журам, шалгалта hайжаруулха тухайнь отделениин эрхилэгшэ Б. Ц. Цыбиковтэ совхозой дирекци hануулба. Мүн газетэдэ толилогдоhон статьягай hүүлээр совхозой партком «Баталан абаhан шиидхэбэринүүдэйнгээ дүүргэлтые шалгаха ба хүдэлмэриингөө онол аргые hайжаруулха» гэhэн асуудал парткомойнгоо заседани дээрэ зүбшэн хэлсээ гэжэ КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь нүхэр Малыгин редакцида мэдээсэбэ.

ТҮРЭЛХИИН БЭЛИГЭЙ ХАЖУУГААР...

(Багшанарай бэлэдхэл, тэдэнэй социальна байдал тухай шэбшэлгэнүүд)

Мүнөөдэр һургуулиин партада һууһан эдир үетэн һаяын хорёод гушаад жэлэй үеэр үүрэн түрын-гөө хуби заяанай жолоое гартаа барихал. Теэд тэдэнэй ямар ху-нууд болоно үргахань багшанарай ажалһаа, өөһэдынь хэр зэргэ бү-тээсэтэйгөөр хүдэлдэг байһанһаа дулдыдаха.

Гэхэ зуура общественэ саашаа хүгжэхэ, эрдэм соёлой һалбарха бүри багшын ажал, һуралсалай ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам ороо болохо. Гэхэтэй хамта, баг-шын үүргэ дээшэлхэ, ажалайнь хубита үндэрөөр сэгнэгдэхэ.

Ажалайнгаа хүндэ байха тума тэрэнэй удха шанарые һайн ойло-жо, ажал ябуулгынгаа үрэ дүн ха-раха гэшэ хэндэшье шухала бай-дагынь үнинэй мэдээжэ. Тиимэһээ багша хүн өөрынгөө нитын үүргэ мэдэхэ уялгатай. Юундэб гэхэдэ, социальна үүргэһээ һайн ойлгоһон, баяр баясхалантайгаар ордоһотой дориоухаар ажаллахаш. Харин зо-рилгоо элирүүлээгүй һаа, зондо түһатайгаа мэдэрээгүй һаа, ажал-нии хүндэ, хүшэр шэнгэр үзэг-дэхэл.

Зарим ажалдаа абиртаад, өөһэдөөшье тулижа, үхибүүдые-шье, зобоожо байдаг багшанар ушардаг. Энэнь гансашье ажалай-гаа удха шанар ойлгоогүйһөө шал-тагаалдаг бэшэ юм. Эндэ шалта-тааннууд олон лэ даа. Заримдаа тэдэнь багшанһаа өөрһөөнь дулды-дадаг. Гэбшье газаа талын шал-тагаанууд олон байха.

— Түрэлхиин бэлигүй һаа, яахабши даа? — гээд зарим баг-шанар бэеэ тойруулдаг. Хүн бү-хэн энээ бэлиг үгтэдэг бэшэ юм ааб даа. Манай республикын юнэ мянгаад багшанар булта түс-гаар бэлигтэй байха һэн гэхэ болоо һаа, бүтэхэгүй юм гэшэ бэзэ. Гэ-бэшье шадабари, онол арга, дүй дуршал гэшэндүүл ягаабэ! Ямар-шье багша, хэрбээ хүбүүдэй һур-гахам, хүмүүжүүлхэм гэжэ үнэн зүрхэнһөө хүсэдэг һаа, оролдосон аргаар дүй дуршэл олодог ха юм.

Түрэлхиин бэлигтэй бэшэшье һаа, эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, шадабарил мүлин, бэрхэ багша боложо суурхаһан нү-хэд олон ха юм. Теэд ямаршье үрэ гарахагүй, муугаар хүдэлдэг

Мүнөөдэр багша боложо һургуулида бариха юм? «Багша боложо бирахагүй байһаш. Ондоо мэргэжэл шэлэ» гэжэ сэхэ хэлэхэ һаа, зохисотой байха бэшэ һэн гү? Иимэ харюу үнэн сэхэ байха һэн гэжэ һанагдана.

Мүнөөдэрэй багша ехэ эрдэм-тэй, дээдэ болбосоролтой байха уялгатай. Юундэб гэхэдэ, мүнөө-нэй үхибүүд ном, газетэ, журнал уншана, радио шагнана, теле-дам-жуулга харана. Юрэдөө тэдэнэй олон юумэ мэдэдэг, даншье өөрсэ-нүүд болошоной бшуу.

«Физик-электронигто Есениной шүлэгүүд хэрэгтэй аал?» — гэжэ нэгэ шабинь багшаһаа асууха. Үгышье һаа, нүгөөдэнь үлэ мэдэхэ-ээ болоно байхаад, ондохон «ха-хуу» асуудалаар багшаа «туршаха». Үхибүүдэйшье, түрэлхиидэй-шье асуудалда харюусажа шада-хаар эрдэмэй багажа мүнөөдэрэй багшанарта — ох! — ямар хэрэг-тэйб!

Заримдаа педагогикын теориһоо «эсэхэ» үрдиһэн хүнүүдые хара-хадаа, урмаа хухармаар байдаг. Ямаршье теори хэрэгсэнгүй, өөрынгөө дүй дуршэлдэ түшэглэ-дэг багшанар холо харайха аал? Анханда һургуулида суртаа һура-һан нүхэрни мүнөө хүдөөгэй һур-гуулиин директор болоноб. Теэд тэрэмнай педагогикын теори гэ-шые ондоол тоодоггүй хүн. Тиимэл хадань, тэрэнэй хүтэлбэри доро хүдэлдэг багшанар суута Сухом-линскиин «Коммунис хүмүүжүүлгэ тухай этюдүүдые» уншаагүй, «Би-дэ — хүдөөгэй багшанарбди» гэ-һэн статья тухайнь дуулаашьегүй байгаа бэзэ.

Теоретическэ һайн бэлэдхэлгүй-гөөр мүнөө хүүгэдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэм, һургахам гэһэн багшын эндүү айхабтар ехэ. Алишье талаһаа һайн бэлэдхэлтэй багша педагогическэ һайн болбосо-ролтой байхал.

Мүнөө сагта мэргэжэлтэ багша-нарые бэлдэхэ талаар элээ ехэ дутуу юумэн юуб? Психологиче-скэ талаарнь багшанарые муугаар бэлдэнэбди. Үхибүүдэй сэдьхэл бо-дол мууса мэдэхэ һаа, тэдэнэй ухаан ойндо таарама түлхюур хаа-наһаа олохобши? Шаби бүхэнтэй, класс бүхэнтэй аягаад зохисотой холбоо байгуулхабши? Тиимэл баг-шанар үхибүүдтэй үгээ ойлго-сонгүй, халтаг гэбэл директортэ, завучта гүйжэ ошодог. Энээнэйэ үхибүүдтэ бүришье хүндэгүй бо-лодог ха юм.

Ерээдүйн багшанарые студент болоожо эхилһэн үдэрһөөнь һургуу-лида үзэгдэдэг элдэб ушарнуудые психологиин талаһаань шэнжэ-лүүлжэ һургалтай. Тингэбэл, тэдэ-нэр ямар ехэ харюусалгатай ажал-да бэеэ бэлдэжэ байһанаа ойлго-хол.

Гэхэ зуура ямаршье инсти-тут, ямаршье университет бүхы на-һан соонь хүрэхэ эрдэм үгэдэг-гүй ха юм. Саашадаа хүдэлжэ ябаха үедөө хэды дахин мэргэжэ-лээ дээшэлүүлхэ курсада гү, али методическа семинарнуудта, зүб-лөөнүүдтэ, педагогическа уншалга-нуудта хабаадаха юм бэзэ. Зү-гөөр, багшын мэргэжэлээ дээшэ-лүүлхын тула үдэр бүри өөрөө хү-дэлдэггүй һаань, ямаршье курса, зүблөөн туһагүй байха. Теэд эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэн хүдэлхын тула саг хэрэгтэй.

Саг... К. Марксын хэлэһээр, сү-леэтэй саг гэшэ хүнэй алишье та-лаараа өөдөө ургаха арга болоно.

Һүүлэй үедэ бүхы һургуули-нуудта багшын ажалай НОТ тухай яридаһаар болоно. Гэбэшье, үнэн дээрэ үсөөхэн лэ һургуули тэ-рээндэ ханамжатайгаар хандана.

Багшын ажалай үдэр эгээл ута гэжэ хэлэсэгдэнэ. Манай хэһэн ажаглалтын дүн нимэ: хэлэ, бэ-шэгэй, математикын багшанарай, директорнүүдэй ажалай үдэр 12—14 часаар хэмжэгдэнэ. Бэшэ предметнүүдэйхи—10—12 час. Үшөө хажуугаарнь дэбтэр шалгаха, гэ-рэй ажал гээшые харадаа абха. Багшын ажалай үдэрэй 60—70 процентнь һургуулида үнгэрнэ. Хэшээл үнгэргэхэһөө гадна, элдэб суглаануудай, педсовед-үүдэй, эхилхые классһаа гадуур хүдэлмэ-ридэ һургашадайнгаа суглаануудые хүлеэжэ, заримдаа үнэтэ саг барана. Хэшээлнүүдэйнгээ хоорон-додо «сонхонуудые» гэхэ гү, али хэншэлнүүдэй болоогүй сагые бага-дан гэжэ хэрэглэнэб? Тэрэ саг соо-гоо дэбтэрнүүдые шалгажа үрдэ һаа, һайн лэ гэшэ. Зүгөөр зарим багшанар «Учительска» соогоо

һуугаад, энэ тэрэ юумэн тухай яридаһаар үнгэрэдэг. Тиимэһээ һургуулида НОТ нэбтэрүүлхэ асуудал шиидхэгдэхэ сагаа хүлеэнэр.

Энэ асуудал гансал директорэй шиидхэжэ хүсэ хүрэхөөр бэшэ даа. Бэрхэ хүтэлбэрилэгшэд суглаануудые үсөөн аад, шанартайгаар хэ-хые бодомжолдог болоо. Нитын даабари үгэхэдөө, багша бүхэнэй зангые хараадаа абалсаха шухала.

Техническэ хэрэгсэлнүүд баг-шын ажалые һуратгүй хүнгэдхэ-дэг, ехэ сагаень алмадаг.

Гэхэтэй хамта, сүлөөтэй саг гэо-шэ гэрэйнь байра байдалһаа, үм-сынь ажалай хэмжээнһээ мүн лэ дулдыдаха. Һүүлэй үедэ багшанарай салин дээшэлээ. Хэрбээ хү-дөөгэй багшанарта үгэдэг түлеэ-нэгүй түлишэ, гэрэл, байра гэхэ мэтые хараада абабал, тэдэнэй олзо нилээд дээшэлээ гэхэдэ бо-лохо. Коммунис парти Ле-нинэй захяа бэелүүлжэ, багшын байдал һайжаруулхын тула ехэ юумэ хэнэ, саашадааашье оролдо-хонь элитэ.

Багшын ажалай үрые адляар сэгнэдэг заншал буруу хаш даа. Харадд үзэел: һайнаар хүдэлдэг, мэргэжэлээ ходо дээшэлүүлжэл байдагшье, хоёр нюдэнһөө саашаа хүдэлдэгшье багшанар адли салин абана. Яахадааб?..

Һайн багшанарые материальна талаарнь урмашуулжа байхаар гэ-жэ һанагдана. Амаралтын бай-шангуудта, курортнуудта, холын городуудаар, хилын саагуур аян-шалха түлөөһэгүй путёвконуудаар гү, али залуу багшанарые библио-текэнүүдээр шангажа юундэ болохогүйб? Иимэрхүү урмашуулганууд-дай удха шанар тухай хэлэлтэшье-гүй ааб даа.

Гансахан материальна урма-шуулгаар бухы педагогическа зорилгонуудые бэелүүлхэ гээ һаа, эндүүрхэбди. Нэрээ һаанаха, һайн багшанарые хүндэлхэ, олонхидоо, һайн хүдэлдэг, мэргэжэлээ ходо дээшэлүүлжэл багшанарнууд ба-шалһадаар хүдэлжэ баһал бэр: бэрхэ бэлдэхэ хүдэлдэг ажалайнь зэргэ олон-тоос шанар хэлэшэ хэрэгтэй.

В. БИТУЕВ.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститутдай ахалагша багша.

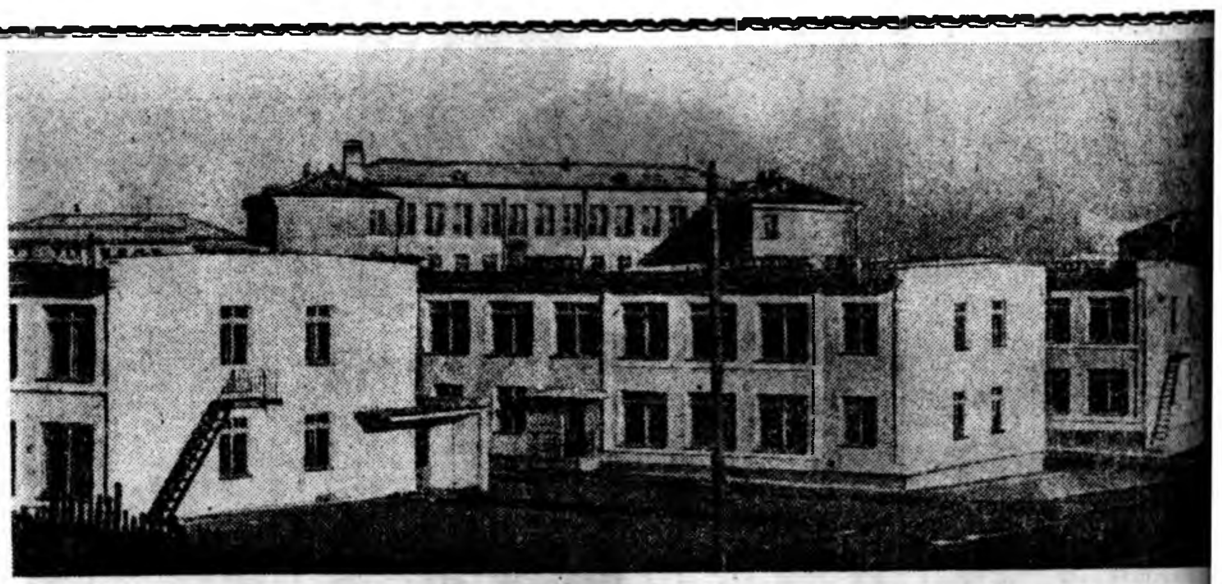

ШЭНЭ ЯСЛИ-САДД

Улаан-Үдын Железнодорожно районой шэнэ ясли-саад һаяхан нээгдэбэ.

Шэнэ проектын ёһоор баригдаһан энэ байшан соо 280 хүүгэд байжа, һайнаар түхеэрэгдэһэн таһалгануд соо наадаха юм. Таһалганууд олон. Наадаха, унтаха, амарха, эдеэлхэ таһагууд соогуур наранай элшэ гоёор наадана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1) шэнэ ясли-саадай гэрнүүд. 2) гурбадахи группын хүмүүжүүлэгшэ Галина Георгиевна Городецкая.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

ШУХАЛА УДХА ШАНАРТАЙ ДОКУМЕНТ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). КНР-эй правительствада Советскэ правительствын энэ оной июнинн 13-да хэһэн мэдүүлгые Монголой хэблэл ба олонитэ түсгаар шухала удха шанартай документ гэжэ мэдээсэнэ гээд МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ.

Советскэ правительствын мэдүүлгын хүсэд текстые МНРП-гэй ЦК-гай ба МНР-эй правительствын орган болоһшо «Үнэн» газетэ, Улаан-Баатарай бусад газетэнүүд тунхаглаа. Документын текст Улаан-Баатарай радиогоор хэды дахин дамжуулатдаа.

Өөһэдынгөө статьянууд соо шэнжэлэгшэд нигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. Советскэ правительство үнэндөө Советскэ Союзай ба талай хоорондо газар уһанай ямаршье асуудал байхагүй и сашагүй баримтануудаар тодорууллаа. Имагтал Хитад ябуулгануудһаа уламжалан, хитад хилэ дээрэхи ор... шахардуу шанта болоо.

ХИЛЫН СААНАҺАА — РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

МОДОШО ДАРХАН

Ажалдаа дуратай, олон үгэгүй даруу түни хүнүүд байдаг. Тэдэнэр хүдэлмэридөө ханалтайгаар хандажа, атаархама шадамараар юумэ бүтээдэг байха. Тэдэнэр өөр тухайгаа, мүн ажал хүдэлмэри тухайтаа гоёор хөөрэжэ бирадаггүй.

— Өөр тухайгаа юун гэжэ хөөрэхэ болонобиб даа... Бултэндал адляар ажаллаад лэ байгшаб, — гэһэн богонихон харюу «Победа» колхозой модошо дархан үгөө һэн. Энэмнай Ешэ Очирович Очиров гээшэ. Тэрэ үнэн сэхэ ажалаараа Эгэтынгэ-Адаг нютагта хүндэтэй болоһоор үнинэй.

Таба наһатайһаа Ешэ ахадаа хамһалсажа газаа, гэртэхеэ өөдэ таталсадаг болоһон гэхэ. Илангаяа зунай сагта зуһаланһаа холо бэшэ хонидоо адуулха, хурьгадаа барилсажа, мүн галдаа аргал суглуулхаһаа эхилээд, хүдөөгэй малша айлай багахан хүбүүндэ таарамжатай ажал юу барагдаха бэлэй даа. Наймa наһатайдань «Хубисхал», «Хаан шэрээһээ унаба», «Большевик» гэһэн үгэнүүд түрүүшынхеэ дуулдаһан байна.

Жэлнүүдэй ошохо бүри орон нютагайнь ажабайдал хубилжа, һайжаржа эхилээ. Тиин 1932 ондо Яруунын хушуунай «Шэнэ байдал» гэжэ коммунын эмхидхэгдэхэдэ, Ешэ Очиров тэрэнэй гэшүүн боложо ороод, бага наһанһаа һүхэдэ дүйтэй һэн тулатаа модошо дарханиинь болоһон байгаа.

Коммунын тогтоһон эхин жэлнүүдтэ хэхэ ажал тон ехэ һааб даа. Хүбшэ голой хүбөөгөөр, тала добын өнгэрээр таруу һууһан айлнууд ажал, хогшолоо нэгэдхэһэн тула гэр байрануудаа нэгэ газарта нүүлгэхэ ушартай болоо. Тингэжэ олонхи ушарта үмхиржэ муудаһан үбэлжөөнэй, мүн зуһаланайнгаа гэрнүүдые һэльбэн табиха хэрэг гараһан юм.

Зургаан жэлэй үнгэрөөд байхада, «Шэнэ байдал» гэжэ Эгэтын-Адагай хамтын ажахын түб тосхон шэнэ барилгануудаар ялбайн харагдажа эхилээ һэн. Эндэ Ешэ Очировай габьяа ехэ бэлэй. Тиигэжэ тэрэл жэлдэ нютагайхидынь Ешые ажахынгаа барилгашадай бригадираар дэбжүүлээ һэн.

1940 ондо ВКП(б)-гэй гэшүүн болоһон Ешэ Очиров Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхинһээ һүүл хүрэтэр фронт дээрэ барилгашадай батальондо алба хээ. Тиихэдээ снаряд, миныд эшхэрээн, бомбонуудай тэһэрээн соогуур хэды олон хүүргэ, худагууд, хэды шэнээн ута түмэр замуудые барилсаа, заһалсаа гээшэб. Тоолошогүй. «Дайгаа даралсажа, даагаа һүүлдэлсэжэ» түрэл нютагаа бусаһан Ешэ Очировай үбсүүндэ «Эрхим барилгашан» гэһэн хүндэтэ тэмдэг яларжа байгаа бэлэй.

Тиихэ үедэ орон соомнай хаа хаанагүй дайнай хойнолонһоо хохидоһон культурна болон ажаһуудалай барилга үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа эхилээ һааб даа. Ешэ Очировшье урдань дархашуулайнгаа бригадын гэшүүд байһан зоноо суглуулжа, нютагтаа барилгын ажал эрхилээ һэн.

Тиигэжэ хамта дээрээ хорин табан жэлэй турша соо нютагтаа шэнэ барилга хэлсээд, хоёр жэлэй саана нүхэр Очиров «Победа» колхозойнгоо нарин дархашуултай хамта ажалладаг болоо һэн. Тэндэньшье хэхэ ажал ехэ даа. Сонхын рамануудһаа эхилээд үхэр малай тэбшэ, хони, хурьгадай хаамжанууд хүрэтэр дархалха, бүтээхэ хэрэгтэй.

— Барилгашан, дархан мэргэжэлтэй байһандаа баяртайб. Барилга гээшэмнай амгалан, баян байдалай һүлдэ гээшэ ха юм, — гэжэ Ешэ Очирович хөөрөө һэн.

Булаган талаар үнгэрөөд, Тайлууд ороход дээрээ баруун урагшаа эрьежэ харабалтнай — Үдэ, Эгэтэ голнуудай уулзуур дээрэ шэнэ барилгануудаараа ербыһан ехэ тосхонииие обёорхот. Тэрэтнай хуушанай дархан Ешэ Очировай бэлиг шадабаряа, хүсэл оролдолгоёо гүйсэд зорюулан ажаллажа байгаа «Победа» колхозой түб мүн гээшэ.

Ш. ЧИМИТДОРЖИЕВ.
Яруунa.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ТҮРЭҺӨӨР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

КАТМАНДУ. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе һайндэрлэхэ талаар бүхэнепалай комитет Катмандуда июнийн 16-да байгуулагдаа.

Непал-совет хани барисаанай ассоциациин суглаан боложо, тэрээндэ Непалай нийслэлэй олониитын түлөөлэгшэд хабаадаа. Тэдэнэр Ленинэй ойе бүхы орон дотор баяр баясхалантайгаар тэмдэглэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа, ленинскэ ойн баярые үнгэргэхэ комитедые 30 хүнһөө бүридүүлэн байгуулаа. Тэрэнэй составта Непалай Гүрэнэй соведэй саг үргэлжын комитедэй гэшүүн К. М. Сингх, Национальна панчаядай депутадууд, элитэ поэдүүд, уран зохёолшод, уран зураашад, журналистнууд, дээдэ һургуулинуудай профессорнүүд ба багшанар, студентнүүдэй, залуушуулай түлөөлэгшэд оролсоһон байна.

ЛЕНИНИЗМДЭ ҮНЭН СЭХЭ БАЙЛГА

БЕРЛИН. (ТАСС). «Ленинэй һургаалда үнэн сэхэ байлга», «Манай тэмсэлэй нэгэдэлэй илан мандалга», «Пролетарска интернационализмын гол ёһонуудай түлөө» гэһэн гаршагуудтайгаар коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй материалнуудые «Нойес Дойчланд» газетэ июниин 16-да толилһон байна.

«Москвадахи зүблөөндэ хабаадажа байһан СЕПГ-гэй делегациин нэрэ дээрэ ГДР-эй бүхы нютагуудһаа олон тоото бэшэгүүд ба телеграммануд ороно. Манай дэлхэйн хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ замда коммунистнуудай уласхоорондын хуралдаан шухала алхам боложо үгэнэ гэжэ гүнзэгы ехээр һаналаа хангаги байһанаа манай республикын ажалшад өөһэдынгөө бэшэгүүд болон телеграммануд соо элирхэйлэн мэдүүлнэ. Империализмда эсэргүү тэмсэлдэ өөрынгөө туһа нэмэри оруулалсахын тулада бүхы юумэ хэхэбди гэжэ ГДР-эй ажалшад найдуулна» гээд «Нойес Дойчланд» бэшэнэ.

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). «Нэгэдэлэй туг дороо» гэжэ коммунистнуудай бүхэдэлхэйн хуралдаанда зорюулагдаһан түрүү бэшэгээ МНРП-гэй ЦК-гай орган «Үнэн» газетэ гаргаһан байна. Мүнөөнэй үе сагта империализмда эсэргүүсэн хэглэхэ тэмсэлэй, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэмэл ябуулгын зорилгонуудта зүблөөндэ хабаадагшад гол анхаралаа хандуулна» гээд «Үнэн» онсолон тэмдэглэнэ. «Ленинскэ һургаалай, ленинскэ үзэл сурталай арюун сэбэр байлгые хамгаалха гээшэ бүхы дэлхэйн коммунистнуудай интернациональна зорилго болоно» гээд газетэ тэмдэглэһэн байна.

СОФИ. (ТАСС). Москва арадуудай амгалан тайбанаар хүгжэлгын, коммунис үзэл сурталай илалтын бата найдабаринь, тэдэнэй түшэг тулгууринь хододоо байгаа, байһааршье гээд коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөе тайлбарилхадаа, Болгариин «Поглед» газетэ июниин 16-да бэшэһэн байна.

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). «Империализмда эсэргүү дэлхэйн фронтые бэхижүүлгэ зүблөөнэй гол зорилго болоно, энэ асуудалаар зүблөөн элитэ амжалта туйлаа» гээд финскэ «Кансан Утисет» газетэ бэшэнэ.

БҮХЭДЭЛХЭЙН АЖАЛШАДАЙ ВОЖДИИН ДУРАСХААЛДА

РИМ. ТАСС-ай корреспондент Ю. Лопатин нигэжэ дамжуулна:

Совет гүрэниие байгуулагшын түрэһөөр 100 жэлэй ойн ойртожо байһантай, тэрэнэй зохёолнуудай хүсэд суглуулбариин Италида анха түрүүн гаргагдаһантай дашарамдуулагдан. В. И. Ленин тухай лекцинүүд Антонио Грамшын нэрэмжэтэ институтда эмхидхэгдээд, июниин 14-дэ дүүрэһэн байна. Энэ жэлэй апрельдэ эхилһэн ехэ лекцинүүдые мэдээжэ түүхэшэн-марксист профессор Валентино Джерратана уншаһан байха юм.

«Ленин гүрэнэй ажал ябуулагша, революционер» болоно гэһэн нэгэ темээр дүрбэн лекци хамта дээрээ уншагдаа гээд В. Джерратана ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэ. Ленин угаа ехэ сэсэн мэргэн ухаатай хүн байхаһаа гадна, революциие бодотоор бэелүүлһэн агуу ехэ хүн гэжэ харуулха зорилго урдаа табиһан байгаабди. Лекцинүүдэй үедэ «Гүрэн ба революци», тэрэнэй бусад зохёолнуудые шэнжэлэлгэ, тэрэшэлэн дэлхэй дээрэхи түрүүшын хүдэлмэришэн, таряашанай гүрэниие толгойлогшын революциин һүүлээрхи жэлнүүдтэ хэһэн бодото ажал ябуулгатай танилсалта лекцинүүдэй үндэһэ һууринь боложо үтэһэн байна.

Ленинэй зохёолнууд ухаан бодолой угаа ехэ баялиг болоно. Энээндэ бүхы дэлхэйн, тэрэ тоодо Италиин коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн хододоо хандадаг байха ёһотой. Эдэ зохёолнуудынь дэлхэй дээрэхи мүнөөнэй оршон байдалые гүнзэгыгөөр бодожолжо үзэхэ, сэгнэхэ хэрэгтэ туһална гээд В. Джерратана онсолон тэмдэглээ. Грамшын институдай эмхидхэглэһэн түрүүшын бүлэг лекцинүүд угаа ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө, һайн дүршэл олгоо. Энэ дүршэл ойн баярай жэл болохо 1970 ондо ленинскэ уншалгануудай шэнээр эмхидхэгдэхэдэ хэрэглэгдэхэ байна. Лекцинүүд ехээр һонирхогдожо, Грамшын институдай зал соо хододоо хүн зон дүүрэтэрээ суглардаг байгаа. Тэдэнэй олонхинь марксизм-ленинизмын зохёолнуудые шудалхые мүнөө ехээр хүсэдэг боложо байһан залуушуул болоно гээд профессор Джерратана хэлээ.

Үнэн зүб бодол илаха зэргэтэй

СОФИ. (ТАСС). Совет правительствын мэдүүлгэ СССР ба КНР хоёрой хоорондохи харилсаануудые заһаруулха эрмэлзэлтэй, хоёр арадай шухала ашa туһада тааруу гээд «Работническо дело» гэжэ газетэ СССР-эй правительствын мэдүүлгые тайлбарилһан редакционно статья соогоо онсолон тэмдэглэнэ. Советскэ правительствын мэдүүлгэ соо элирхэйлэгдэһэн хараа бодолые болгар олонитэ хүсэдөөр зүбшөөнэ гээд газетэ бэшэнэ. Хитад хүтэлбэрилэгшэдэй дунда үнэн зүб бодолой илаха саг тулажа ерээ гэжэ эб найрамдалай ба социализмын хэрэгые үнэтэйдэ тоолодог хүн бүхэндэ эли тодо боложо үгөө.

Асуудал гараха ёһогүй

ВАРШАВА. (ТАСС). «СССР Хитад хоёрой хоорондо газар уһанай талаар ямаршье асуудал байхагүй» гэһэн гаршагтайгаар КНР-тэй зүйшэл хэлгые һэргээхэ тухай асуудалаар СССР-эй правительствын хэһэн мэдүүлгые «Трибуна люду» СССР-эй правительствын мэдүүлгын текстые эли газартаа толилһон байна.

Хитадай Арадай Республика тушаа СССР-эй политика хубилашагүй байһан заншаараа гээд «Жиче Варшавы» гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Советскэ Союзтай саашадаа ямар харилсаатай байха талаар хитад хүтэлбэрилэгшэдэй үнэхөөрөө ямар һанаашалгатай байһыень совет-хитад комиссиин Хабаровскдахи заседани харуулжа үгэхэ гээд газетэ бэшэнэ.

Каналай хоёр та... буудалдаан

КАИР. (ТАСС). Суэцкэ ... хоёр талада байдаг израиль... сэрэгүүдэй хоорондо болол... лерийскэ буудалдаан нэгэ ... соо замхаһанайнгаа һүүл... ниин 15-най үдэшын 6 час... нутала шэнэ хүсэтэйгөөр эхилээ.

Тон томо бууну уудаар бу... Исмаили городһоо хойто тэ... аад, Эль-Кантара хүрэтэр ... гээд ОАР-ай зэбсэгтэ хүсэн... лөөлэгшэ мэдүүлээ. Египет... лериин дайсанай түрүү зэрг... шэлэн израилиинхидай ... пунктнуудые шангаар бууд... түймэр шатаа. Египетэй ... риин буудалгануудһаа ... түс районо Израилиин ар... хеэрһэн бүхэлэлтэнүүд һан...

Түрүү зэргэдэ сэрэгүүды... эльгээхэ гэжэ израилиинхид... һан бүхы һэдэлгэнүүдые ... артиллери һаатуулаа гээд ... рам» газетын корреспонд... лиһаа мэдээсэнэ.

Шэнэ түхэлэй фаши... толгойгоо үндыл...

РИМ. (ТАСС). Итальян ... хүдэлөөнэй (шэнэ түхэл... парти) хүйхэр бандидууд ... 15-най һүни дахяад хэдэ ... рата ябуулгануудые хээ.

Грульяско (Турин пров... родто хулиганууд 1945 ... цистнуудай буудажа алаһа... 66 патриодууд-фашизмда ... сэгшэлтэ зорюулан бодхоо... мятнигые тэһэлээ, фашис... болон хас тамгануудые дүт... гэр байшангуудай ханану... гаа.

Туриндa бандидууд ИКП... цинүүдэй нэгэнэй байшан... го хээ, эсэргүүсэлтын хүдэ... бэалалсаһан баатар-партиз... Ди Нанни гэгшын памятни... жолоо.

Эдэ харата ябуулгануу... жалан, бүхы ороной демок... түрүү үзэл баримталдаг ... эрин шанга буруушаалган... дүүлээ, гэм хэгшэдые дар... нөөр, шангаар хэһээхэ эри...

МЭДЭЭСЭЛ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1969 оной июниин 11 Указаар Хяагтын аймагай, Ехэ-Хүдэриин сельскэ Соведэй түб Ехэ-Хүдэри һууриһаа Октябрьск поселогто асарба.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУ...

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөн. Эб найрамдалые хамгаалха уряал. Совет правительствын мэдүүлгэ тушаа хүн зоной һанамжанууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Дамжан ерэһэн уг заншал» гэһэн В. Орловой статья. Түрэл орон доторнай. В. Анисимовай материал.

Гурбадахи хуудаһанда: хилын саанаһаа ерэһэн телеграммануд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонин. «Лётчик Водопьянов Буряад орондо». Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

16 часһаа 20 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 16.05 минутаһаа орон доторхи һонин. 16.15 минутаһаа «В мире животных» гэһэн дамжуулга. 17.05 минутаһаа литературна театр. 17.40 минутаһаа концерт. 18.25 минутаһаа телевизионно зүжэг. 19.15 минутаһаа «Набат мира» гэһэн уласхоорондын программа. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 20 часһаа холо, ойрын һонин. 20.15 минутаһаа «Ленин, залуушуул ба мүнөө үе саг» гэһэн дамжуулга. 20.35 минутаһаа «Зэдын аймаг Улаан-Үдэдэ» гэһэн дамжуулга. 21.30 минутаһаа 00.25 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 21.35 минутаһаа «В эфире — Молодость» гэһэн дамжуулга. 22.35 минутаһаа концерт. 23.30 минутаһаа «Ленинэй ябаһан нангин газарнуудаар» гэһэн дамжуулга. 24 часһаа орон доторхи һонин.

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — ... приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редакт... 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — ... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — ... 63-66, пропаганды и агитации — 56-23, промышленнос... строительства — 61-35, советского строительства и быта — ... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81 ... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, маш... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при ... те Министров БурАССР.

Н-00520. Зак. № 58...